

Ikt. sz.: IUB-42/32-5/2024.

IUB-10/2024. sz. ülés
(IUB-51/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Igazságügyi Bizottságának**
2024. május 22-én, szerdán, 10 óra 02 perckor
az Országház Nagy Imre termében (főemelet 61.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	6
<i>Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről 2023 (B/7848. szám)</i>	
<i>(Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján)</i>	6
<i>Dr. Kozma Ákos beszámolója</i>	6
<i>Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet kiegészítése</i>	18
<i>Dr. Bándi Gyula kiegészítése</i>	19
<i>Kérdések, vélemények</i>	21
<i>Válaszok</i>	24
<i>Határozathozatal</i>	27
<i>Az igazságos végrehajtási rendszer és az ehhez kapcsolódó, adósokat segítő, átfogó reformkoncepció megalkotásáról szóló H/7918. számú határozati javaslat</i>	
<i>(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	27
<i>Jámbor András Imre kiegészítése</i>	27
<i>Hozzászólás</i>	30
<i>Határozathozatal</i>	31
<i>A végrehajtási rendszer törvényességi átvilágítása és a Schadl-Völner-ügy kapcsán felmerült egyéb gyanús cselekmények kivizsgálása céljából felállítandó eseti bizottság létrehozásáról szóló H/7927. számú határozati javaslat</i>	
<i>(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	31
<i>Jámbor András Imre kiegészítése</i>	31
<i>Határozathozatal</i>	33
<i>Az Isztambuli Egyezmény ratifikációjáról szóló H/7936. számú határozati javaslat</i>	
<i>(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	33
<i>Szabó Tímea előterjesztése</i>	34
<i>Határozathozatal</i>	36
<i>A kilakoltatási moratórium törvényben előírt határidejének módosításáról szóló H/8281. számú határozati javaslat</i>	
<i>(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	36
<i>Dr. Apáti István kiegészítése</i>	36
<i>Határozathozatal</i>	38
<i>Magyarország Alaptörvényének tizenharmadik módosítása címmel benyújtott T/8176. számú törvényjavaslat</i>	
<i>(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	39
<i>Novák Előd előterjesztése</i>	39

<i>Hozzászólás</i>	41
<i>Novák Előd reflexiója</i>	42
<i>Határozathozatal</i>	42
<i>Egyebek</i>	43
<i>Az ülés berekesztése</i>	43

Napirendi javaslat

1. a) Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről 2023 (B/7848. szám)
(Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján)
(Beszámolót tárgyaló bizottság)
- b) Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2023. évi tevékenységéről címmel benyújtott beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat (H/... szám)
(Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról a HHSZ 84. § (2) bekezdése alapján)
2. Az igazságos végrehajtási rendszer és az ehhez kapcsolódó, adósokat segítő, átfogó reformkonceptió megalkotásáról szóló határozati javaslat (H/7918. szám)
(Jámbor András Imre, Tordai Bence, Berki Sándor (Párbeszéd) képviselők)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
3. A végrehajtási rendszer törvényességi átvilágítása és a Schadl-Völner-ügy kapcsán felmerült egyéb gyanús cselekmények kivizsgálása céljából felállítandó eseti bizottság létrehozásáról szóló határozati javaslat (H/7927. szám)
(Jámbor András Imre, Tordai Bence, Berki Sándor (Párbeszéd) képviselők)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
4. Az Isztambuli Egyezmény ratifikációjáról szóló határozati javaslat (H/7936. szám)
(Szabó Timea (Párbeszéd), Dr. Gurmai Zita (MSZP), Tordai Bence (Párbeszéd) képviselők)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
5. A kilakoltatási moratórium törvényben előírt határidejének módosításáról szóló határozati javaslat (H/8281. szám)
(Toroczkai László, Dr. Apáti István (Mi Hazánk) képviselők)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
6. Magyarország Alaptörvényének tizenharmadik módosítása címmel benyújtott törvényjavaslat (T/8176. szám)
(Toroczkai László, Dr. Apáti István, Dócs Dávid, Dúró Dóra, Novák Előd, Szabadi István (Mi Hazánk) képviselők)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
7. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Vejkey Imre (KDNP), a bizottság elnöke

Dr. Kovács Zoltán (Fidesz), a bizottság alelnöke
Vigh László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Czunyiné dr. Bertalan Judit (Fidesz)
Dr. Mészáros Lajos (Fidesz)
Dr. Pajtók Gábor (Fidesz)
Szabó Szabolcs (Momentum)
Jakab Péter (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Vitányi István (Fidesz) dr. Pajtók Gábornak (Fidesz)
Demeter Zoltán (Fidesz) Czunyiné dr. Bertalan Juditnak (Fidesz)
Fekete-Győr András (Momentum) Szabó Szabolcsnak (Momentum)

A bizottság titkársága részéről

Gáborné dr. Túri Izabella bizottsági főmunkatárs
Dr. Nagy Zoltán bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Kozma Ákos, az alapvető jogok biztosa
Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes
Dr. Bándi Gyula, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese
Jámbor András országgyűlési képviselő (Párbeszéd)
Szabó Timea országgyűlési képviselő (Párbeszéd)
Dr. Apáti István országgyűlési képviselő (Mi Hazánk)
Novák Előd országgyűlési képviselő (Mi Hazánk)

Megjelent

Dr. Répássy Róbert államtitkár (Igazságügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 02 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. VEJKEY IMRE (KDNP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztelt Meghívottak! Köszöntöm a bizottság valamennyi megjelent tagját és a meghívottakat, a bizottság ülését ezennel megnyitom.

Ismertetem a helyettesítések rendjét. Vitányi István alelnök urat Pajtók Gábor képviselőtársunk helyettesíti, Demeter Zoltán képviselőtársunkat Czunyiné Bertalan Judit képviselő asszony helyettesíti, és Fekete-Győr András képviselőtársunkat Szabó Szabolcs helyettesíti. Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

Most soron következik mai ülésünk napirendjének megállapítása. A napirend módosítására irányuló kezdeményezés nem érkezett. Kérdezem most képviselőtársaimat, ki támogatja a napirendi javaslat elfogadását. Kérem, gombnyomással most szavazzanak! (Szavazás.) Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság egyhangú 11 igen szavazattal, nem szavazat és tartózkodás nélkül a napirendi javaslatot elfogadta.

Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről 2023 (B/7848. szám) (Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján)

Soron következik első napirendi pontunk „Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről 2023” címmel B/7848. számon benyújtott indítvány megvitatása, és a beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat benyújtásáról való döntés, a határozati házsabály 83. § (1) bekezdése és a 84. § (2) bekezdése alapján.

Tisztelettel köszöntöm ülésünkön Kozma Ákos ombudsman urat, Szalayné dr. Sándor Erzsébet asszony, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes asszonyt és Bándi Gyula urat, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettest, valamint valamennyi munkatársukat.

Mielőtt elkezdjük a napirendi pont megvitatását, a tárgyalás menetével kapcsolatban az alábbi javaslatot kívánom tenni. Azt javaslom, hogy a beszámoló megvitatására egykörös vita keretében kerüljön sor, vagyis a biztosi és biztoshelyettesi nyitóbeszédet követően a bizottság tagjai fogalmazzák meg kérdéseiket, véleményüket, majd ezt követően kerüljön sor a biztosi és biztoshelyettesi válaszokra. Kérdezem a tisztelt bizottságot, hogy elfogadják-e a tárgyalás menetére tett javaslatomat. Kérem, gombnyomással most szavazzanak! (Szavazás.) Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 9 igen szavazattal, 2 nem ellenében, tartózkodás nélkül a javaslatot elfogadta.

Elsőként megadom a szót Kozma Ákos biztos úrnak, hogy expozéját tartsa meg. Tessék parancsolni!

Dr. Kozma Ákos beszámolója

DR. KOZMA ÁKOS, az alapvető jogok biztosja: Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Igazságügyi Bizottság! Ismételten köszönöm a lehetőséget a tekintetben, hogy az Igazságügyi Bizottság tagjai előtt még a tavaszi ülészenon ismertethetem röviden hivatalunk 2023-as tevékenységének sarokpontjait.

Ismét szeretném rögzíteni előljáróban, hogy a beszámolásra, mint ahogy az elmúlt években, úgy idén sem úgy tekintünk, mint egyszerűen egy hivatali alkotmányos kötelezettségre, hanem egy különleges lehetőségre. Évről évre önök előtt módunk van

ugyanis arra, hogy előben kiemeljük, tágabb kontextusba helyezzük azokat az adatokat, amelyek a 2023-as eredményeinket, kérdéseinket, vizsgálatainkat, ügyeinket és tapasztalatainkat jellemzik. Bízom benne, hogy ezen expozé is hozzájárulhat ahhoz, hogy még teljesebb és komplexebb képet kapjanak az ombudsmani jogvédelem 2023-as évről, annak jelentőségéről, annak eredményéről és nehézségeiről.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Ahogyan minden évben, most is az első szó a köszöneté kell, hogy legyen. Szeretném mindenekelőtt megköszönni a 2023-as évben végzett munkáját dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet biztoshelyettes asszonynak, illetve dr. Bándi Gyula biztoshelyettes úrnak. Kiemelten fontos, megbecsülésre méltó évről évre az az elkötelezett munka, amelyet a nemzetiségek jogainak, illetve a jövő nemzedékek érdekeinek védelme kapcsán folytatnak. Szeretném ezúttal is megköszönni továbbá hivatalom minden munkatársának azt a magas színvonalú és konzekvens szakmai munkát, melyet évről évre letesznek az asztalra. Köszönetet érdemelnek emellett a hozzánk bizalommal forduló panaszosok is, akik megosztják velük azon problémáikat, nehézségeiket, amelyek kapcsán mástól nem számíthatnak valós segítségre vagy támogatásra.

Az ombudsmanokat sajátos kapcsolat fűzi a parlamenthez, és fűzte mindig is az alapvető jogok biztosát. Alkotmányos jogvédő intézményként egyfelől világos szakmai és jogi autonómia illeti meg az Alaptörvény és az ombudsmantörvény keretei között. A társadalmi valóságot nem feledve alapvetően jelentős szabadsága van a vizsgálati fókuszainak kialakításában. Másfelől nagyon fontos számunkra a bizalom, az elfogadás, illetve a támogatás a parlament részéről. Enélkül a mindenkori ombudsman munkája lehet ugyan jó, de nem lehet teljes értékű. Az Igazságügyi Bizottság és elnök úr pedig már hosszú ideje a hivatalunk munkáját legközelebről látó véleményező parlamenti testület, ennél fogva önök, az Igazságügyi Bizottság tagjai azok, akik a legjobban ismerik a tevékenységünket. Ahogyan azt tavaly is kiemeltem, igyekezni fogunk a továbbiakban is a felénk megfogalmazott elvárásoknak és kihívásoknak megfelelni, a hivatalba vetett bizalmat megszolgálni az idej esztendőben is. Mindannyian hiszünk továbbra is a nyilvános vita és a problémafelvetés erejében, az érdemi alkotmányos párbeszéd és az ehhez szükséges szakmai munka fontosságában.

Az alapvető jogok biztosja alkotmányos alapjogvédő intézményként szükségszerűen mindig is egyfajta híd szerepben volt és van, többféle értelemben is, hiszen az állami szervekkel és a civil szakmai szférával való, egymás tiszteletén alapuló együttműködés nélkül ugyancsak működésképtelenné válnánk. A hazai és nemzetközi alapjogvédelmi híd szerepének betöltése, annak a felvállalása ugyanakkor több egy formális és korrekt együttműködésnél, feltételezi ugyanis az említett szereplőkkel, azaz civil szakmai szervezetekkel, állami, önkormányzati intézményekkel, rendvédelmi szervekkel, nemzetközi testületekkel közös megoldáskeresést, közös fórumok létrehozását a jelen legnagyobb alkotmányjogi kihívásaira válaszul. A későbbiekben engedjék meg, hogy néhány példával is kiegészítsem mindazt, amit a bevezetőmben elmondtam.

2023 egy sajátos esztendő volt az ombudsmani munka tekintetében, így a kiemelt fókusz a korábbi évekhez képest nehezebb egyértelműen meghatározni, vagy a tevékenységünket egyetlen fókuszra építeni a tárgyév vonatkozásában. Míg a '20-21-es évek tekintetében a Covid-19 pandémia okozta egészségügyi veszélyhelyzet, a '22-es év kapcsán az Ukrajna elleni orosz támadás folytán tömegesen Magyarországra menekülő családok, gyermekek okozta humanitárius veszélyhelyzet, válsághelyzet, illetve az azzal összefüggő rendkívüli gazdasági helyzet, rezsiköltségek, illetve az infláció drasztikus emelkedése volt a fókuszban, a háború folytatódása miatt továbbra is hatályban van Magyarországon a veszélyhelyzeti jogrend, az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktus, humanitárius katasztrófa, ezek magyarországi,

különösen menekültügyi, gazdasági, energetikai következményei az elmúlt időszakban sem változtak igazán.

Mindezek nyomán a rendelkezésünkre álló eszközökkel különösen '23 első félévében aktívan folytattuk a Magyarországra menekülő emberek, családok és főleg gyermekek segítségét, az ideiglenes területi irodákban, illetve információs pontokon a magyar-ukrán határszakasz közelében, Beregsurányban, illetve később a menekülők ellátása érdekében nyitott befogadó pontokon, így a BOK csarnokban Budapesten is, egészen annak a megszűnéséig. *(Dr. Apáti István megérkezik a bizottság ülésére.)*

Lehetőségünk volt több hazánkba látogató nemzetközi delegáció, illetve tisztségviselő, ombudsman számára bemutatni a segítő mechanizmusainkat, határ menti terepszemlékkel összekapcsolva; a hazai és nemzetközi találkozók, konferenciák és egyeztetéseken is kiemelten foglalkoztunk ezen feladatellátás és együttműködés során elért eredményekkel.

A tárgyévi tapasztalatok alapján jelentős hatása volt '22 őszétől fogva a háborúval összefüggő gazdasági, energetikai problémáknak és az ezekkel szorosan összefüggő megélhetési és működési nehézségeknek. Erről tanúskodnak a hivatalunkhoz benyújtott panaszok. Az intézményrendszer működésének vizsgálata és az általános vagy speciális ombudsmani hatáskörökben eljárva folytatódó intézménylátogatások, vizsgálatok során munkatársaimmal együtt szembesültünk e kérdésekkel, így a megnövekedett rezsiköltségek kezelhetőségével. Tevékenységünk ugyan nem reprezentatív, de annyi bizonyosan állítható, hogy a sérülékeny csoportok tagjai esetében mindez felerősítette a kiszolgáltatott helyzetet.

A megélhetési nehézségek jelentkeznek az egyes vizsgált, látogatott gyermekvédelmi, szociális, egészségügyi intézmények tekintetében is. Az eddig is létező munkatársi fluktuációnkra negatív hatást gyakorolt, hogy az eddig említett szűkösebb, kompetens, gyakorlott humánerő-kapacitás tovább csökken. Számos esetben látható volt, hogy a problémák megoldására, a személyi feltételek rendezésére nem az adott intézményi vagy vezetői, fenntartói szándék hiányzik, hanem a jelenlegi körülmények akadályozták azt.

Beszámolónkban a tisztelt képviselő hölgyek és urak olvashatnak olyan jelentésekről, vizsgálati tapasztalatokról is, amelyek még visszanyúlnak a korábbi évekre, a járványidőszak intézkedéseire, hatásaira, illetve azok egyes következményeire, legyen szó az egészségügyi ellátórendszerről, vagy éppen a büntetés-végrehajtás területéről.

A tágan vett alapjogvédelem szempontjából álláspontunk szerint meghatározó jelentőséggel bír, hogy az egyes intézmények mennyire tudnak alkalmazkodni a folyamatosan változó helyzet adta kihívásokhoz, mennyire vannak tartalékaik, milyen az ellenállóképességük.

A vizsgálataink jelentős része értelemszerűen a hatósági közszolgáltatási feladatellátást, annak a milyenségét, ha úgy tetszik: a színvonalát, a hozzáférhetőségét érinti, és egyértelműen látható, hogy sok a feladat, a tennivaló a néha előforduló negatív trendek megfordítására.

'23-ban - hosszú évek előkészítő munkájának gyümölcseként - a jogvédelmi tevékenységünk újabb elemmel bővült: hivatalunk alapjogi portfóliója kiegészült a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény, azaz a CRPD szerinti független mechanizmus működésével összefüggő feladatokkal. Hangsúlyoznom kell, hogy a CRPD végrehajtásának ellenőrzése, a fogyatékossgal élő személyek jogainak védelme eddig is hangsúlyos elem volt az ombudsmani munkában, azonban az ellenőrző nemzeti intézményi szerepkör a nemzetközi jogi előírásoknak megfelelő, erős jogosítványokkal rendelkező, független szervezetet hozott létre, koncentráltabb szakmai erőforrásokkal. A feladat ellátására egy elkülönült szervezeti egységet, a

Fogyatékosügyi Főigazgatóságot állítottuk fel, amely a területi irodák kialakításával megkezdett decentralizációs folyamatot folytatva debreceni telephelyről, azonban országos hatáskörrel működik.

A fogyatékosügyi független mechanizmus első évének jelentős ügyeiről, vizsgálati tapasztalatairól és eredményeiről olvashatnak a beszámolómban is néhány mondatot. Erről is szeretnék majd külön szólni.

Mandátumom egyik legmarkánsabb, önök előtt is már több ízben említett eleme a személyes jelenlét biztosítása, vagyis hogy jómagam és munkatársaim a helyszínen, közvetlenül és első kézből győződhessünk meg a valóságról, az esetleges problémákról, aggályokról, illetve a jó kezdeményezésekről vagy gyakorlatokról. Folyamatos az aktivitás, a mozgás, a feladatellátás, függetlenül attól, hogy éppen milyen veszélyhelyzet van hatályban, mivel az alapvető jogok védelme ilyen időszakban is kulcskérdés, sőt ilyenkor még fontosabb az ombudsman erőteljes szerepvállalása.

A jelenlét középpontjában pedig hagyományosan a védendő, rászoruló csoportok jogainak védelme áll, legyen szó gyermekekről, fogyatékossgal élő emberekről, pszichiátriai betegekről vagy éppen határ menti kistelepülés lakóiról. Az ombudsmani megszólalásoknak, a fellépésnek súlya kell hogy legyen. A területi irodák működési tapasztalatai, a személyes találkozások, az eszmecserék, a már jelzett látogatássorozat közös eleme, hogy úgy tudjuk megszolgálni a hivatalba vetett bizalmat, hogy a lehető legközelebb legyünk az állampolgárokhoz.

A nemzetközi összefogást és kölcsönös segítségnyújtást szorgalmaztam 2023-ban is. Az Ukrajnában 2022. február 24-én kirobbant háború okozta humanitárius veszélyhelyzet egész Európát, ezen belül Magyarországot is közvetlenül érintette, és sajnos érinti. Az Ukrajnából menekülő személyek ellátása és mielőbbi megsegítése olyan kiemelt kérdéssé vált, melyre tekintettel a '23. évi tevékenységünk során is még szorosabb kapcsolatot tartottunk a nemzetközi emberi jogi védelem területén működő valamennyi intézménnyel.

Álláspontunk az ukrajnai háború kitörésének pillanatától egyértelmű: a traumatikus és megrázó eseményekre hivatalunk az emberi jogok védelme érdekében elkötelezetten és aktívan lépett fel, a humanitárius segítségnyújtásban részesítendőők számára minden tekintetben igyekeztünk segítséget adni.

A háború elől Magyarországra menekülő emberek támogatására irányuló aktív szerepvállalás részeként tavaly is személyesen követtem nyomon az aktuális helyzetet; folyamatosan azon dolgoztunk munkatársaimmal, hogy az Ukrajnából menekülők számára közvetlen jogi és humanitárius segítséget nyújthassunk.

Az alapvető jogok érvényesüléséről, ezen belül az egyes szociális jogokról, így a szociális ellátási formákról, a segélyekhez, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz, az oktatáshoz és a munkához való joggal kapcsolatos szabályozásról való naprakész tájékoztatásadás '23-ban is kiemelt feladatunk volt.

Tavaly is több nemzetközi partnerrel látogattam el a határátkelőhelyeinkhez, hogy a külföldről érkezett nemzetközi emberi jogi intézmények képviselőinek is megmutathassam a jelenlegi menekültügyi helyzetet, illetve az ottani munkánkat. Kiemelten fontosnak tartom ugyanis azt, hogy a nemzetközi partnereinkkel élénk és gyakorlatias párbeszédet tartsunk fenn, mely a hasonló kihívások kezelése érdekében a jó gyakorlatok cseréje szempontjából is kiemelten fontos.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Igazságügyi Bizottság! A beszámolómban első fejezete részletesen tartalmazza a hivatalunk működését, tevékenységét érintő információkat. Az ombudsmani munkát mérő két statisztikai adat ugyanakkor szóban is külön kiemelésre érdemes: 2023-ban 187 jelentés kiadására került sor, melyben 324 címzettnek összesen 193 ajánlást fogalmaztunk meg. Jelzésértékű ennek kapcsán, hogy mindebből 298 esetben az ajánlás címzettje a kezdeményezésünket elfogadták. 298

esetben elfogadták a kezdeményezésünket, és mindössze 16 olyan eset volt, amikor azzal nem értettek egyet; 10 ügyben pedig a határidő nem járt le, úgyhogy nem ismerjük a címzettek válaszát.

A másik mérőszám, ami kiemelendő a beszámolómban, az az összes ügyszámunk mennyisége. A 2023-as adatok szinte teljesen megegyeznek a '22-es év adataival, a tárgyévben ugyanis összesen 5742 beadvánnyal fordultak hozzánk, amelyből hivatalunk tavaly 4772 ügyet fejezett be és zárt le. Az ügyszámok alakulásában nagy szerepet játszanak az adott év speciális sajátosságai és a növekvő alapjogi portfólió, vagyis azok a külön hatáskörök, feladatok, melyekkel az ombudsmani intézményt bízta meg a törvényhozó. Továbbra is úgy látom ugyanakkor, hogy ezen adatok arra is mutatnak, hogy a panaszosok tekintetében továbbra is - és ez nagyon fontos számunkra - széles körű bizalom övezi hivatalunk munkáját.

2022-ben örömmel számoltam be önök és a plenáris ülés előtt is arról, hogy a hivatallal egy idős fővárosi ügyfélszolgálat mellett lehetőséget kívántunk biztosítani az állampolgárok számára a személyes ügyintézésre, jogaik érvényesítésére, az ombudsmani eljárások szélesebb körben való elérésére. Ezért 2022 tavaszától a biztosi eljárást személyesen a fővárosi ügyfélszolgálaton kívül, 6 régióközponti nagyvárosban, így Szegeden, Debrecenben, Győrött, Székesfehérvárott, Miskolcon és Pécsen is kezdeményezhetik az állampolgárok. Munkatársaink itt várják mindazokat, akik ombudsmani segítséget szeretnének kérni. A területi irodáinkra azóta is büszkék vagyunk, azok megnyitása a nemzetközi gyakorlatban is újdonságnak számít. A 2023-as adatok, statisztikák azt támasztják alá, hogy az állampolgárok aktívan éltek a területi irodáink nyújtotta lehetőségekkel, amit jelez az is, hogy 2023-ban 3323 alkalommal fordultak hivatalunkhoz, a területi irodáinkban pedig előre egyeztetett időpontban az ügyfelek összesen 642 esetben kérték személyes meghallgatásukat panaszuk ügyében.

A biztosi jogvédelem mennyiségi adatai után néhány szót szeretnék szólni a tartalomról és különösen a különleges ombudsmani jogvédelmi fókuszról, mely a gyermeki jogokat, a fogyatékossgal élő személyek jogait, illetve a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok jogait, a klasszikus és hagyományos értelemben vett ombudsmani tevékenységet érinti. A hangsúlyos „nép ügyvédje” szerep azzal jár, hogy törvényi és egyben morális intézményi kötelezettségünk is, hogy minden évben kiemelt figyelmet szenteljünk e csoportok jogainak. Rendkívüli időkben, súlyos gazdasági és szociális válságok idején pedig különösen fontos, hogy szem előtt tartsuk a társadalmi szolidaritást a legkiszolgáltatottabb csoportok kapcsán. Ombudsmanként folyamatosan keresem a lehetőséget munkatársaimmal az olyan valódi, kézzel fogható eredményekkel járó együttműködések előmozdítására, melyek révén a visszás helyzetek közösen orvosolhatók. Számos ombudsmani vizsgálat tárt fel gyermekotthonok, lakásotthonok, speciális gyermekvédelmi intézmények működésének tárgyi feltételeivel kapcsolatos hiányosságokat, ideértve az intézményeknek helyt adó épületek infrastruktúráját. Jellemző tapasztalat, hogy e tárgyi feltételek megteremtése megfelelő források hiányában az intézmény és a fenntartó egyetértése és szándéka ellenére is nehezen halad. Hivatalunk a visszásságok megállapításán túl egyre több stratégiai partner bevonása mellett aktívan igyekszik közreműködni az intézményi feltételek javítása, így az épületek megújítása érdekében, és a 2021-ben már önök előtt is többször tárgyalt ombudsmani lakásotthon-felújítási program keretében 2023-ban is több gyermekotthon épületét sikerült a büntetés-végrehajtás és az állami erdészetek együttműködésével megújítanunk.

A tárgyévben és '23-ban is számos olyan jelentés kiadására került sor, melynek fókuszában a gyermekek jogainak védelme volt. Lezárult '23-ban a gyermekvédelmi szakellátásba vett, nevelőszülői gondoskodásban élő gyermekek ellátását áttekintő átfogó vizsgálatunk. A széles körű adatszolgáltatásra, elemzésre, helyszínen készülő

interjúkra épülő átfogó vizsgálat néhány olyan hiányosságra és jónéhány olyan rendszerproblémára, intézkedési feladatra hívta fel a figyelmet, amely kapcsán a visszasságok orvoslására egy részletes, komplex ajánláscsomaggal fordultunk belügyminiszter úrhoz, valamint az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat igazgatójához. Hangsúlyoznom kell, hogy a gyermekvédelmi intézmények működésének monitorozása nem merül ki a látogatásokban és az említett felújítási program megvalósításában, ezek pusztán kiegészítik jogvédelmi tevékenységünket. Mindezt alátámasztja, hogy a tárgyévben összesen 5 kiemelt gyermekvédelmi intézmény működését érintő, helyszíni szemlén alapuló ombudsmani vizsgálat zárult jelentés kiadásával. E vizsgálati jelentések is felvetettek problémákat a személyi és tárgyi feltételek megfelelősége mellett az ott nevelkedő gyermekek tankötelezettségének teljesítése, a kortárs bántalmazások megelőzése, a gyermekek dohányzásának visszaszorítása, illetve a gyermekek korosztályának megfelelő minőségű és mennyiségű étkezés biztosítása vonatkozásában is. A szűken vett gyermekvédelmi fókusz mellett '23-ban is több jelentésünk foglalkozott a közoktatás területén, a szülői panaszok iskolai fenntartói kezelésének és érdemi vizsgálatának hiányosságaira, törvényi garanciák figyelmen kívül hagyására az egyedi mulasztásoktól egészen a rendszerszintű szabályozási problémákig.

'23-ban két ügyben is vizsgáltuk a pszichiátriai betegek jogainak biztosítását, védelmét érintő kérdéseket, intézményi gyakorlatot alapjogi szempontból, így különösen az aggályos, megfelelő dokumentáció nélküli pszichiátriai ellátási helyzetet. Az egyik jelentésünk külön rámutatott arra, hogy a szabályszerű dokumentációvezetés tehát kiemelt jelentőséggel bír, mind az ágazati szolgáltatói megfelelőség és kockázatelemzési szempontok, mind az ellátás emberi jogi, a felelősségi kérdések utólagos vizsgálhatósága szempontjából. A betegek rossz bánásmóddal összefüggő panaszait megfelelő alapossággal kell kivizsgálni, ami nélkülözhetetlen - és ez mindig fontos - a hasonló helyzetek jövőbeni megelőzése érdekében. Másik jelentésünk e területen megállapította, hogy a korlátozó intézkedések alkalmazása nyomán az ágyhoz rögzítés napokon keresztül történő alkalmazása a megalázó bánásmód tilalmával, a személyes szabadsággal összefüggő joggal való visszasságot okoz.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Engedjék meg, hogy a külön hatásköreinkről is néhány szóban megemlékezzek az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos kérdések vonatkozásában. Lényeges rámutatni, hogy egy nagyon sajátos, az ombudsmani munka általános jellegéhez képest eltérő feladatunk az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos tevékenység, hiszen e hatáskörünkben eljárva, az egyenlő bánásmódról szóló törvény alapján lefolytatott eljárásainkban az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének megállapítása esetén nemcsak javaslatot tehetünk a feltárt jogsértés orvoslására, hanem kötelező erővel bíró közigazgatási határozatot hozunk, melyben szankciót is megállapíthatunk. A feladat átvételével minden korábbinál szélesebb vizsgálati és intézkedési jogkör áll tehát rendelkezésünkre ahhoz, hogy felléphessünk az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése érdekében. Az ügyfelek diszkriminációs ügyekben a korábban megszokott módon fordulhatnak hozzánk, külön is feltüntetve, hogy az egyenlő bánásmód sérelmét felvető ügyüket az Egyenlő Bánásmódért Felelős Főigazgatóságunkon közigazgatási hatósági eljárás keretében szeretnék kivizsgáltatni. A beadványokat erre tekintettel határidőn belül az érintett szervezeti egységek közvetlenül intézik. 2023-ban az Egyenlő Bánásmódért Felelős Főigazgatóság összesen 490 ügygel foglalkozott, melyek közül 248 volt hatósági ügy, ideértve a korábbi évekről áthúzódó, még jogerősen le nem zárt hatósági ügyeket, a bírósági felülvizsgálati és végrehajtási szakban lévő ügyeket is. 242 esetben nem hatósági ügygel találkoztunk, ilyenkor tájékoztatjuk az egyedi ügyekben hozzánk

forduló ügyfeleket az egyenlőbánásmód-követelmények megsértése esetére a jogérvényesítés egyéb lehetőségeiről, anélkül, hogy hatósági eljárásra került volna sor.

A főigazgatóság összesen 164 eljárást lezáró döntést hozott, 62 kérelmet visszautasító vagy eljárást megszüntető végzést, 91, az ügy érdemében hozott határozatot, és 11 egyezséget jóváhagyó határozat is született. Az érdemi határozatokat tekintve 70 kérelmet elutasító és 21 jogsértést megállapító határozat született. Szankciót a tavalyi esztendőben 4 esetben szabtuk ki, állapítottuk meg.

Szeretném tájékoztatni önöket a jogsértést megállapító egyenlő bánásmóddal kapcsolatos határozataink tárgyáról. Hat esetben a szociális biztonság és egészségügy, 6 esetben az áruk forgalma és szolgáltatások igénybevétele, 2 esetben a foglalkoztatás, 3 esetben az oktatás és képzés, valamint 3 eset egyéb területet érintett. Ugyancsak a jogsértést megállapító határozatokat tekintve az alapvető jog biztosa 15 esetben a fogyatékoság, 3 esetben az egészségi állapot, 2 esetben pedig az anyaság, 1 esetben pedig a nemzetiséghez való tartozás mint védett tulajdonsággal összefüggésben állapított meg jogsértést.

Szólnék néhány szót a nemzeti megelőző mechanizmus munkájáról. A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény fakultatív jegyzőkönyve, az úgynevezett OPCAT tekintetében 2015. január 1-je óta jár el a hivatal. E feladatkörünkben az OPCAT 4. cikke szerinti fogvatartási helyeken a szabadságuktól megfosztott személyekkel való bánásmódot - és ez fontos - beadvány és felmerült visszasság hiányában is rendszeresen vizsgáljuk. A Nemzeti Megelőző Mechanizmus látogatásairól jelentést készítünk, mely a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket tartalmazza. Az alapvető jogok biztosa a jelentés előkészítésében a saját munkatársain kívül külső szakértőket is igénybe vehet, igénybe is szoktunk venni orvos-, pszichológus-, dietetikus- és egyéb külsős szakértőket.

2023-ban a Nemzeti Megelőző Mechanizmus 26 fogvatartási helynek minősülő intézményt látogatott meg; ebből 13 volt büntetés-végrehajtási intézmény, 8 rendőrkapitányság, 5 pedig szociális intézmény. Összesen 12 büntetés-végrehajtási intézet, 4 rendőrkapitányság és 3 szociális intézmény tekintetében már a jelentés is megszületett tavaly. A látogatási helyszínek és a jelentések száma közötti különbség nyilván abból adódik, hogy egyes vizsgálatok áthúzódnak a tárgyéven, és adott esetben csak a következő évben kerül kiadásra a jelentés.

Kiemelt téma volt a Nemzeti Megelőző Mechanizmus vonatkozásában a CPT országjelentéshez kapcsolódó delegációs látogatása, az ahhoz kapcsolódó egyeztetések lefolytatása. A látogatás záróértekezletén kiemelttem, hogy a látogatással érintett létesítményekben utánkötető vizsgálatot fogok végezni a közeljövőben, melyet a munkatársaimmal áprilisban meg is kezdtünk.

Engedjék meg, hogy a rendészeti ügyekről néhány szót szóljak! Már több mint négy éve kiemelt figyelmet fordítunk a rendvédelmi szervek tevékenységére. Ebben az ombudsman továbbra is egy elkülönült szervezeti egység, '23. január 1-je óta a Rendészeti Főigazgatóság segíti.

A rendőrségi panasz eljárás rendszere átalakításra került, így a rendőri intézkedésekkel szembeni panaszok vizsgálata kiemelt hangsúllyal bír az ombudsmani tevékenység során. A hatáskörbővítés a panasz eljárást ügyfélközpontúbbá tette. A rendőrségi törvény magát a rendőrségi hatósági eljárást egészíti ki az ombudsmani vizsgálat lehetőségével.

Az ombudsman vizsgálata nem automatikus, a panaszosnak minden esetben választania kell, hogy közvetlenül az illetékes rendőri szervhez fordul, vagy pedig kéri, hogy panaszát az alapvető jogok biztosa bírálja el; a párhuzamos döntés lehetősége így kizárt.

A rendőrségi ügyekkel kapcsolatos panaszok tekintetében '23-ban 32 darab jelentést adtunk ki. A jelentéssel érintett rendőri intézkedések esetében országos rendőrfőkapitány úr a megállapításainkra figyelemmel lefolytatta a szükséges hatósági eljárást, és a 32 jelentésünkből 27 darab esetben a biztos döntéssel teljesen megegyező döntést hozott a közigazgatási eljárás során, ami egy magas, 85 százalékos arány. Az ombudsmani döntéssel részben megegyezően 3 döntést hozott, amely 9 százalék, azzal ellentétben pedig 2 döntés született, ami 6 százalék.

Iskolaórség. Az iskolaőrök munkája kapcsán '23-ban vizsgálatot folytattunk Csongrád-Csanád és Bács-Kiskun vármegyei tanintézményekben, személyesen és munkatársaim segítségével 45 iskola tekintetében tettünk látogatást. A 2 érintett vármegyében az összes ott szolgálatot teljesítő iskolaőr munkáját személyesen ellenőriztük; riportot készítettünk, beszélgetéseket folytattunk az igazgatóval, az iskolaőrrel, és minden egyes látogatás tekintetében önálló jelentéseket adtunk ki.

A büntetés-végrehajtás. A rendőrség mellett a büntetés-végrehajtási szervezet a társadalom védelmének kiemelkedően fontos szereplője; az elítéltek alapvető szabadságjogai, emberi méltóságuk, az élethez és emberséges bánásmódhoz való jogaik érvényesülését nem érintheti a szabadságvesztés ténye. A demokratikus jogelvek és jogállamiság megkövetelik, hogy a fogvatartás végrehajtása humánus, oktató-nevelő, a társadalomba visszavezető jellegű legyen. Szemben a rendőrségi panasz-eljárással, a büntetés-végrehajtási panaszok vizsgálatára nincs sajátos eljárásrend, az ide tartozó panaszok az általános szabályok szerint kerülnek elbírálásra.

A leggyakrabban előforduló büntetés-végrehajtással kapcsolatos panaszok: a fogvatartottak egészségügyi ellátása, a napi szabad levegőn tartózkodás biztosítása, a szigorúbb rezsimbe sorolás, a fegyelmi ügyek, a kapcsolattartás, a vallásgyakorlás, a speciális étkezés és a többi. A tavalyi év során kiadott jelentéseink közül 10 büntetés-végrehajtási intézményt vizsgálva összevont jelentéseket is adtunk ki, melyekben vizsgáltuk a kapcsolattartást, a látogatófogadást, a családi beszélőt, a zárkában tartható tárgyak körét és az óvadék mértékét. Ebben az említett összefoglaló jelentésünkben 10 büntetés-végrehajtási intézménynél tett korábbi látogatások tapasztalatait összegeztük.

A fogyatékoságügyről szeretnék néhány szót szólni. Az Országgyűlés tavalyelőtt, '22. november 22-én fogadta el azt a törvényt, amely '23. január 1-től lépett hatályba, és amely módosítás eredményeként az alapvető jogok biztosa a civil társadalom, különösen a fogyatékosággal élő személyek és az őket képviselő szervezetek bevonásával biztosítja a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény, az úgynevezett CRPD 33. cikk 2. pontja szerinti független mechanizmus feladatainak teljesítését.

Az ombudsmannak a módosítást megelőzően is feladata volt, hogy alaphatáskörében és más hatásköreiben eljárva megkülönböztetett figyelmet fordítson a CRPD végrehajtásának segítésére, védelmére és ellenőrzésére, azonban a Fogyatékoságügyi Független Mechanizmusként eljáró alapvető jogok biztosának így kiemelt feladatává vált, hogy még hatékonyabb módon lássa el a fogyatékosággal élő személyek alapvető jogainak védelmét, bevonva - és ezt ki szeretném emelni - a civil társadalom szereplőit, különös tekintettel a fogyatékosággal élő személyekre és az őket képviselő szervezetekre.

Az új törvényi rendelkezés meghatározza a Fogyatékoságügyi Független Mechanizmus keretében folytatott ombudsmani eljárás és intézkedés kereteit. Az alapvető jogok biztosa így a Fogyatékoságügyi Független Mechanizmushoz kötődő feladatkörében ombudsmani típusú vizsgálatokat folytathat, jogkörei azonban szélesebb körűek, mint az általános ombudsmani eljárás keretében. Lehetővé vált például, hogy az ombudsman akár panaszbeadvány és felmerült alapjogi visszasság

hiányában is rendszeresen vizsgálja a fogyatékossgal élő emberek jogainak a CRPD előírásai szerinti érvényesülését.

A hatékony alapjogvédelmet biztosítja továbbá, hogy az alapvető jogok biztosá ezentúl valamely természetes személy alapjogával kapcsolatos visszásásg megszüntetése érdekében hivatalból eljárást folytathat akkor is, ha a fogyatékossgal élő személy nem képes a jogai védelme érdekében fellépni, vagy a beadvány benyújtása a számára aránytalan nehézséget jelentene.

A Fogyatékossgügyi Független Mechanizmus feladatai teljesítése körében az alapvető jogok biztosá személyesen és a munkatársai útján is eljárhat; feladatainak ellátására a hivatal elkülönült szervezeti egységet hozott létre, melyet '23. január 1-jével állítottunk fel, s ahogy említettem, folytatva a decentralizációs elképzeléseinket, Debrecenben hoztuk létre ezt az elkülönült szervezeti egységünket, amely Debrecenből látja el a feladatait országos hatáskörrel.

A Fogyatékossgügyi Főigazgatóságunkat érintő ügyek kapcsán a panaszosoknak lehetőségük van a beadványaikat az ország bármely általunk létrehozott területi irodájában, tehát mind a 6 területi irodánkban, illetve a fővárosi kiemelt ügyfélszolgálatunkon benyújtani. Ezen kívül az ügyfélkapu, a posta és egyéb modern csatornák is a rendelkezésükre állnak.

Szeretném még kiemelni, hogy a tavalyi esztendőben a jogszabály előírásainak megfelelően a szoros együttműködés kialakításának érdekében és a fogyatékossgal élő személyek jogait érintő kiemelt védelem vonatkozásában az e területen kiemelkedő elméleti tudással vagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező szaktekintélyekből, illetve a fogyatékossgal élőket képviselő szervezetek delegáltjaiból álló, a civil társadalmat reprezentáló Fogyatékossgügyi Tanácsadó Testületet állítottunk fel. A Tanácsadó Testület munkájában történő részvételre pályázatot írtunk ki; ennek elbírálása során valamennyi pályázatot benyújtó szervezet pályázati dokumentációját elfogadtuk, így a széles társadalmi részvételt biztosító testület 28 delegált taggal kezdte meg a működését. Hozzáteszem, hogy tavaly nyáron, a pályázat folyamatának közepén, még egy külön tájékoztató értekezletet is összehívtam a pályázók számára, elősegítve ezzel azt, hogy minél több befogadható és pozitív elbírálás alá eső pályázat születhessen, és így született meg ez a szám, hogy mind a 28 pályázót be tudtuk fogadni a Tanácsadó Testületbe.

A Tanácsadó Testület feladata véleményezni a fogyatékossgügyet érintő jogszabályok tervezeteit, az Országos Fogyatékossgügyi Programot, az átfogó fogyatékossgügyi stratégiai dokumentumokat, az intézkedési terveket, és ajánlásokat fogalmaz meg az alapvető jogok biztosá számára a fogyatékossgal élő személyeket érintő kormányzati intézkedések és programok kezdeményezése vonatkozásában. Garanciális jellegű szabályokat is tartalmaz a Fogyatékossgügyi Tanácsadó Testület vonatkozásában a törvény.

Arról szeretném önöket tájékoztatni, hogy tavaly két ülést meg is tartottunk, a Fogyatékossgügyi Tanácsadó Testület két teljes ülését megtartottuk. 2023-ban egyébként a fogyatékossgügyi mechanizmus keretében 81 panaszbeadványt kezeltünk, és 45 esetben elutasító, míg 36 esetben befogadó döntés született. Az egyéni beadványok döntően a következő ügykörökre terjedtek ki: középületek, közlekedési eszközök, szolgáltatások, jogszabály által előírt akadálymentesítési kötelezettség elmulasztása, kiemelten az akadálymentes parkolók hiánya, fogyatékossgal élő személyek oktatáshoz való jogának érvényesülése, óvodai ellátás, gondnokságot érintő és egyéb kérdések.

Az egyéni beadványok alapján indult vizsgálatok nyomán kiadott jelentéseink száma tekintetében a tavalyi esztendőben jó néhány olyan jelentést adtunk ki, 26 intézményi átfogó helyszíni vizsgálatra került sor, ahol több mint 3000 ilyen

intézményekben élő ellátott életkörülményeire nyílt közvetlen rálátásunk. A helyszíni ellenőrzések keretében a helyszínek kiválasztása során különös figyelemmel voltunk arra, hogy eltérő földrajzi elhelyezkedésű, különböző típusú ellátást nyújtó intézményeket is meglátogathassunk. A főigazgatóság munkatársai a helyszíni ellenőrzések alkalmával mindig megszemléltek az intézmények ellátási, gondozási egységeit, szűrőpróbaszerűen kiválasztott ellátottakkal, szakdolgozókkal beszélgetnek. A beszélgetések az ellátás és munkavégzés körülményeire, az intézmény működését érintő észrevételeikre, az ellátottak által fontosnak ítélt kérdésekre terjednek ki. A lefolytatott helyszíni intézményi vizsgálatok körében kiadott 9 jelentésünk közül 4 esetben került alapvető joggal összefüggő visszásság megállapításra. Ezen esetekben részünkről intézkedési javaslatokat fogalmaztunk meg, elsősorban az intézmény fenntartói, vezetői felé, egy esetben pedig belügyminiszter úr irányába. Az intézkedési javaslatok jellemzően az intézményműködés személyi és tárgyi feltételeiben mutatkozó hiányosságok orvoslására, az intézménykiváltási folyamat felgyorsítására, illetve dokumentációs hiányosságok pótlására irányultak.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Néhány szót szólnék a közérdekű és visszaélést bejelentő védelem rendszeréről, hiszen '23-ban az általunk kezelt közérdekű bejelentések megtételére szolgáló védett elektronikus rendszeren keresztül 518 bejelentés érkezett a hivatalunkhoz, ez 26 százalékkal több, mint az elmúlt öt év átlaga. A törvényi meghatározás, definíció figyelembevételével a beadványok 60 százalékát tudtuk tényleges közérdekű bejelentésként értékelni, 28 százalékukat hatáskör hiányában elutasítottuk, a maradékot pedig panaszként értékeltük. A közérdekű bejelentések tekintetében az eljáró szervek gondoskodnak az adott körülmény orvoslásáról, a veszélyeztetett társadalmi érdekérvényesítés érdekében. A legváltozatosabb témákban érkeztek ezek a bejelentések, a közlekedési ügyektől, a fogyasztóvédelemtől az adatvédelmen át, az adózási ügyeken keresztül a szociális és környezetvédelmi ügyekig bezárólag nagyon sok területen.

A közérdekű bejelentések intézésének felülvizsgálata is hivatalunk hatáskörébe tartozik. E tekintetben több jelentésünk is született a tavalyi esztendőben. Szeretném itt kiemelni, hogy a bejelentővédelmi tevékenységünk kapcsán a leginkább figyelemre méltó esemény Magyarországon a panaszokról, közérdekű bejelentésekről röviden a panasztörvény, a '23 évi XXV. törvény hatályba léptetése volt. A panasztörvény módosult, megváltozott, és ennek megfelelően az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről szóló európai parlamenti és tanácsi EU-s irányelvnek megfelelően a magyar jogrendbe átültetésre került ez az uniós elvárás. Az elkülönített és visszaélés-bejelentési rendszerek létrehozására köteles állami szervek - 18 ilyen állami szerv van - '23 július 24-től kötelesek - tehát tavaly július 24-től kötelesek - a panasztörvény szabályainak megfelelő elkülönített visszaélés-bejelentési csatornákat működtetni. Visszaélés-bejelentést az alapvető jogok biztosa által működtetett elektronikus rendszerben is meg lehet tenni. A panasztörvény alapján az állami szervek tehát ettől a dátumtól kezdődően, a helyi önkormányzatok pedig - és itt mindenkinek a figyelmét felhívnam - '25 január 1-jétől, a jogszabályban meghatározott kivételtől eltekintve, belső visszaélés-bejelentési csatornákat kötelesek működtetni. Az új panasztörvény rendelkezése alapján az elkülönített visszaélés-bejelentési rendszerek létrehozására köteles állami szervek a tárgyévét követő év január 31-éig megküldik számunkra a tárgyévre vonatkozó ilyen bejelentések számát, a bejelentési rendszerben rögzített intézkedési gyakorlatukat, illetve a bejelentés mellőzésére vagy visszautasítására vonatkozó döntésüket. Ezeket a '24. évre vonatkozóan majd először '25. január 31-éig kell számunkra megküldjék.

A jogalkotással kapcsolatosan szeretnék néhány szót szólni. A hivatalunk az alkotmányos funkciójára, illetve hatáskörére tekintettel kifejezett kodifikációs

munkában nyilván kivételesen vesz csak részt, azonban jogalkotási javaslatok megfogalmazása, jogszabálytervezetek alapjogi szempontú véleményezése révén lehetőségünk van érdemben befolyásolni a jogszabályok előkészítését. Örömkre szolgál - és ezt szeretném itt külön hangsúlyozni -, hogy a korábbi beszámolóinkban is jelzett negatív tendenciának a változása volt tavaly tapasztalható, mert 2023-ban már 65 jogszabálytervezetet küldtek meg véleményezésre hivatalunknak, ez pontosan kétszer annyi, mint a '22-es évben.

Az ombudsman fogyatékosügyei független mechanizmus hatáskörében eljárva a tárgyévben több tervezet kapcsán is érdemi véleményt fogalmazott meg. Felhívjuk mindig a figyelmet a kodifikációs hiányosságra, a jogtechnikai problémákra, de volt olyan eset, ahol az előterjesztés részleges vagy akár koncepcionális felülvizsgálatát javasoltuk, 17 esetben pedig 2023-ban mi kezdeményeztük valamely jogszabály módosítását, vagy általánosságban a jogi környezet áttekintését.

Most engedjék meg, hogy néhány szót szóljak Szalayné Sándor Erzsébet biztoshelyettes asszony a nemzetiségek jogainak védelmét ellátó munkájával kapcsolatban. A nemzetiségi biztoshelyettes feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetiségi érintettségű ügyek száma tavaly 325 volt, ami egy kismértékű emelkedést jelent az előző évi adatokhoz képest. Az Egyenlő Bánásmódot Felelős Főigazgatóságon a nemzetiségi ügyek száma 31 volt, ez visszament a 2021-es bázisév adataival egyező mértékre. A levélforgalmunk 1762 darab, papíralapú vagy elektronikus dokumentum volt; összesen 734 bejövő és 1028 kimenő dokumentumot kezeltek biztoshelyettes asszonyék. Intenzív kapcsolattartó és helyi közösségeket célzó tevékenységet folytattak, az év 251 munkanapján 172 szakmai eseményen és egyeztetésen vettek részt, ami azt gondolom, hogy kiemelkedő. A '23-as év az intenzív szakmai munka és az ügyek átstrukturálódásának időszaka volt a nemzetiségi jog területén. Az ügyszám, ahogy említettem, 5 százalékkal emelkedett, a roma panaszosoktól érkező beadványok aránya 20 százalékkal nőtt a korábbi évekhez képest. Az elmúlt évekhez hasonlóan a klasszikus nemzetiségi jogi ügyek esetében az egyedi visszasságok helyett még mindig inkább az általános, valamennyi nemzetiségi közösséget érintő alacsonyabb számú, de nagyobb elvi jelentőségű beadvány érkezése volt a jellemző. Példaként említeném a névhasználati jogot, nemzetiségi önkormányzatok egyetértési jogát, intézményfenntartást, -finanszírozást, nemzetiségi oktatást, képzést, muzeális intézmények helyzetét.

Nemzetiségi jogterületen 3 közös jelentést adtunk ki biztoshelyettes asszonnyal tavaly, ő pedig 4 elvi állásfoglalást adott ki ezen kívül, illetve 5 ügyben jogalkalmazási javaslatot fogalmazott meg a jogalkotó számára. Kiemelt figyelmet kapott tavaly a nemzetiségi törvény 30. évfordulója, melynek nyomán számos rendezvény igyekezett feleleveníteni a múltat, és párbeszédet folytatni a jövőről. Néhány kiemelt területet említenék biztoshelyettes asszony területéről: az Ukrajnából érkező ukrán és roma nemzetiségű személyek helyzete, nemzetiségi önkormányzatok véleményezési és egyetértési jogának gyakorlása, szegregációs tendenciák, a '22 évi népszámlálás eredményei, és azok következményei mindannyiunk számára kiemelt, fontos területet jelentenek.

Néhány szóban engedje meg elnök úr és a tisztelt bizottság, hogy a biztoshelyettes úr jövő nemzedékek érdekeinek védelmével kapcsolatos munkájáról is szóljak. Biztoshelyettes úr tavaly 433 ügy intézésével foglalkoztak, 10 stratégiai jelentőségű szakmai dokumentum készült, ebből 4 közös jelentést adtunk ki biztoshelyettes úrral, ezenkívül ő 6 figyelemfelhívást, jogi összefoglalót, jogalkotást és jogalkalmazást támogató javaslatot is tett, 12 alkalommal pedig tematikus közlemények kerültek kiadásra.

A közös jelentéseink: a hulladékgazdálkodással kapcsolatos közszolgáltatási díj, a zajpanasz elhúzódó vizsgálata, az azbeszttartalmú építőanyag bontásával kapcsolatos ügy, a lakóházhoz közeli lőtér zajhatásaival kapcsolatos ügy. Ahogy látják, ezek egyrészt helyi jelentőségű, másrészt azonban országos érdeklődésre is számot tartható ügyeknek a lezárását jelentették. Több alkalommal pozitív eredményről kaptunk visszajelzést akár a jogalkalmazói, akár a jogalkotói tárgykörben.

Biztoshelyettes úr figyelemfelhívásai mindig rendszerszintű, átfogó kérdéseket feltáró és elemző dokumentumok; a célja pedig mindig az alapjogi kereteknek megfelelő joggyakorlat és jogalkalmazás támogatásának az elősegítése. Itt kiemelendő a nemzet közös örökségébe tartozó értékek nemzeti parki igazgatóságok által történő megőrzéséről szóló összefoglalója, a környezeti ügyekben való társadalmi részvételről szóló összefoglalója, vagy a természetvédelmi oltalom alatt álló fajok pénzben kifejezett értékének növeléséről szóló javaslat.

A panaszok területi és tematikus megoszlása: mindig Budapest és nyilván Pest vármegye vezet, a panaszok számának közel harmadát teszi ki az összes beadványoknak; a témájuk pedig: zaj- és rezgésvédelem, hulladékgazdálkodás, levegőtisztaság, természetvédelem, területhasználat.

Ki szeretném emelni, hogy biztoshelyettes úrral folytattuk a tavalyi esztendőben a nemzeti parkok meglátogatását. Tavaly a Fertő-Hanság Nemzeti Parkban jártunk. Zárszóként két mondatot engedjenek még meg, elnök úr, tisztelt bizottság! Az éves beszámolónk nyilván sokféleképpen és módon értékelhető és magyarázható. Jogvédelmi tevékenységünk mögött rengeteg munka van, így az elismerésnek, méltatásnak örülünk, a figyelemfelhívásokat, kritikai észrevételeket pedig tisztelettel megköszönjük, átgondoljuk, és amennyiben lehetőségünk van rá, érdemben figyelembe vesszük.

Jogvédelmi munkánk, tevékenységünk valamennyi feladatkörét átható zsinórmérték a mindenkit egyenlően megillető emberi méltósághoz való jog, ebből az aspektusból pedig, tisztelt elnök úr, tisztelt bizottság, nincsenek kis ügyek, a minket megtisztelő panaszosnak ugyanis a megírt vagy elmondott probléma, a feltett kérdés személyesen fontos, számára kiemelt jelentőségű. A tavalyi expozém végén kiemeltem, hogy érdemes figyelni az egyes ügyek mögött az emberi történetekre, mert azokban az emberek, a társadalom aktuális kérdései, kétségei, az egyes hatósági eljárások, döntések valós problématerképe, a bizalom vagy éppen a bizalomhiány jelenik meg. Mindezt változatlanul fenntartom, és szeretnék erre ráerősíteni, hogy fontos az emberekre, az őket érintő hétköznapi problémákra figyelni; figyelni, ezekre megoldásokat keresni és találni.

Jelentéseink, intézkedési javaslataink erre irányulnak. A hivatalunkba vetett társadalmi bizalom magas szintjét úgy tudjuk a jövőben is fenntartani, hogy még közelebb megyünk az állampolgárokhoz, megismerjük a problémáikat akár a területi irodák, akár a személyes terepi vizsgálataink kapcsán.

Összességében azt tudom elmondani, hogy a 2023. évi tevékenységünk egyik kulcseleme volt a hídképzés mind hazai, mind nemzetközi szinten, és az együttműködésben az alapjogvédelmi hídszerep betöltése; annak a tudatos felvállalása, hogy az alapvető jogok biztosának, a helyetteseivel közösen, az egyes szereplőkkel, a civil szakmai szervezetekkel, az állami, önkormányzati intézményekkel vagy épp a rendvédelmi szervekkel, a nemzetközi testületekkel együtt kell megoldásokat keresnie a jelen legnagyobb alapjogi kihívásaira; megtalálni a fókuszokat válsághelyzetben és válsághelyzetben kívül is.

Mindez a jövőre nézve sem fog változni. Mindannyiuk bizalmát megköszönve, ahogyan minden évben, most is azt tudom önöknek ígérni, hogy az embereket szolgáló

jogvédelmi tevékenységünket ugyanilyen elszántsággal, legalább ugyanilyen színvonalon szeretnénk folytatni a 2024-es esztendőben is.

Még egyszer megköszönöm a figyelmüket. Köszönöm a lehetőséget, hogy szóban kiegészíthettem, és én arra kérném a tisztelt bizottságot, hogy a 2023. évi jelentésünket támogassák és terjesszék a plenáris ülés elé. Köszönöm szépen a szót, tisztelt elnök úr.

ELNÖK: Köszönjük szépen, ombudsman úr. Mivel az expozeja kiterjedt a biztoshelyettesek 2023. évi tevékenységére is, ennek fényében kérdezem biztoshelyettes asszonyt és biztoshelyettes urat, hogy ki akarják-e egészíteni az elhangzottakat és az írásbeli beszámolót. *(Jelzésre:)* Igen, tessék parancsolni, biztoshelyettes asszony.

Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet kiegészítése

DR. SZALAYNÉ DR. SÁNDOR ERZSÉBET, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes: Nagyon szépen köszönöm. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Képviselők! Nagyon sok mindent hallottak, és látom, hogy ott van önök előtt a részletes beszámoló is. Néhány dologban szeretném nagyon röviden kiegészíteni, és köszönöm ennek érdekében a szót.

Elsőként szeretnék utalni arra, hogy 2021-től kezdve negyedéves időszakoként hírlevelet küldök körbe a frakcióknak és a tisztelt képviselőknek annak érdekében, hogy folyamatában is láthassák azt a munkát, amit a kollégáimmal végzünk. És azt is szeretném jelezni most, hogy ebben a beszámolóban a nemzetiségi jogterületen egy QR-kóddal segítünk a gyorsabb és egyszerűbb hozzáférést szolgálni a részletesebb dokumentumainkhoz.

Az ombudsman úr említette, hogy 3 közös jelentést és 4 elvi állásfoglalást adtunk ki a 2023-as évben. Szeretném jelezni, hogy a közös jelentések olyan, valóban a nemzetiségi identitás részét képező elemekkel összefüggő kérdések voltak, egyrészt a névviselés kapcsán, ami a nemzetiségi nyelven való családi és keresztnév viseléséhez való jognak a hatóságok általi, hogy is mondjam, kicsit döcögősebb alkalmazására vonatkozott. Ez az egyik.

A másik: a köznevelési intézmények vezetői megbízásával kapcsolatos egyetértési jognak a problémái, a különféle pályázattal eljárások, amelyekről végül kiderültek - nemcsak a mi megállapításaink alapján, hanem egyébként a lefolytatott eljárások keretében is -, hogy korlátozták, illetve megsértették az egyetértési jogot és ezzel együtt az önkormányzatoknak a nemzetiségi törvényben biztosított jogát arra, hogy részt vegyenek a nemzetiségi oktatást végző intézmények nemzetiségi szempontú, megfelelő szakmai vezetőinek a kiválasztásában.

A harmadik közös jelentésünk témája pedig: a települési önkormányzatok és a nemzetiségi önkormányzatok közötti együttműködésnek nem egyszer nehézségei voltak, amelyek többek között ebben a vizsgált ügyben az adott nemzetiségi önkormányzat megszűnését eredményezték, ami nem egy feltétlenül szerencsés történet.

Az elvi állásfoglalások tekintetében pedig azt tudom mondani, igazából úgy fogalmaznék, hogy három plusz egy elvi állásfoglalás született, mert a plusz egy valóban a nemzetiségi törvény első 30 éves fennállásának és eddigi eredményeinek az ünnepléséről szól, azoknak a körülményeknek a feltárásáról, amelyek annak idején elvezettek odáig, hogy Magyarországon egy Európában egyébként egyedülálló módszer, elképzelés és rendszer alakult ki.

A másik a három elvi állásfoglalás, amelyeknek valóban az a célja, hogy részleteiben és elvi szinten mutassa be a strukturálisan jelentkező, esetenként egyedi panaszokban is olvasható problémát. Az egyik a mezőőrök és a közterület-felügyelők

Miskolc környékén, Miskolcon végrehajtott ellenőrzéseivel volt kapcsolatos; a másik a tiltott önkényuralmi jelképek használata elleni fellépés volt, ami sajnálatos módon beleilleszkedik abba az egyre erőteljesebben megnyilvánuló gyűlöletbeszéd és gyűlöletbűncselekmények, gyűlöletincidensek sorába, amikről részleteiben is olvashatnak a tisztelt képviselők az elvi állásfoglalás szövegében.

A harmadik elvi állásfoglalás pedig egy évek óta folyamatosan és tartósan jelen lévő kérdésre fókuszál, mégpedig a képesség szerinti osztályba sorolás és a roma gyermekek oktatási szegregációjának az összefüggéseire, illetve az oktatási implózió szükségességére.

Tudom, hogy hosszú idő telt már el a mai bizottsági meghallgatásból, ezért én egyelőre csak ezeket a témákat szeretném felvetni, és köszönöm, hogy erre módomban volt. Természetesen állok rendelkezésre a kérdések számára.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Megadom a szót ombudsmanhelyettes úrnak, tessék parancsolni!

Dr. Bándi Gyula kiegészítése

DR. BÁNDI GYULA, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Én is úgy gondolom, hogy szeretnék élni a lehetőséggel, de nem szeretnék visszaélni vele, tehát néhány rövid gondolatot érdemben mindenképpen szeretnék még hozzátenni mindazokhoz a részletes bemutatásokhoz, amiket biztos úr volt szíves megtenni.

Amit szeretnék kiemelni, az különösen ahhoz a sajátos alapjogvédelmi tevékenységünkhöz kapcsolódik, aminek talán fontosabb része a stratégiai gondolkodás. Ez el is hangzott egyébként a tavalyelőtti parlamenti vitában, ami tavaly év vége fele történt meg, ott képviselői hozzászólásból, hogy tényleg ez nálunk egy különleges szituáció. Ezért egy-két figyelemfelhívásra szeretném itt egy kicsit ráirányítani a figyelmet.

Az egyik az volt, hogy számos kérdést fogalmaztunk meg a veszélyhelyzeti rendeletalkotásnak a jövő nemzedékek érdekei védelme összehangolása kérdéséről. Különösen azért, mert semmiképpen nem kérdőjelezve meg a veszélyhelyzeti jogalkotás fontosságát, de egyvalamit azért figyelembe véve, hogy semmiképpen nem szerencsés az, hogy ha olyan jogszabályok születnek, amelyeknek a hosszú távú hatása esetleg káros következményekkel jár, és amelyek a veszélyhelyzet megszűnésekor már nem állíthatók vissza az eredeti állapotba. Sajnos pontosan a környezet- és természetvédelmi kérdések esetében ez bizony könnyen lehetséges. Tehát ugye, azt írtuk annak idején, hogy az átmenetinek szánt rendelkezések természetükből adódóan nem irányulhatnak olyan lépésekre, amelyek eredeti céljaik mellett alkalmasint hátrányosabb, hosszú távú, tartós vagy nehezebb, vagy nem visszafordítható kockázatokat, hatásokat idéznek elő. Erre szeretném felhívni egyrészt a figyelmet. Ennek kapcsán többek között foglalkoztunk egy külön figyelemfelhívással a környezetvédelmi hatósági szerződés kérdéseivel is, amelyet egyrészt nagyon nagy szeretettel üdvözlünk, hogy van, de ugyanakkor azt kellett elmondjuk, hogy annak a szabályozása eléggé sok kívánnivalót hagy maga után, és nem feltétlenül alkalmas a kitűzött cél szolgálatára.

Jogszabály-véleményezésekkel kapcsolatosan is szeretnék szólni valamit. Biztos úr mondta, hogy szerencsére már több jogszabály érkezik, de ez nem jelenti azt, hogy minden jogszabály véleményezésre érkezik hozzánk. Ezért azt a megoldást alkalmazzuk, hogy amikor társadalmi részvételre bocsátanak jogszabályokat, akkor élve ezzel a lehetőséggel, hiszen jogszabály-véleményezése felkérésre biztos úr jogköre, de a társadalmi részvétel kapcsán nyilvánvalóan a biztoshelyettesnek is van módja

ilyen véleményeket mondani. Tavaly 14 esetben került erre sor, hogy részletes véleményt adtunk, ugyanazzal a szemponttal, ahogy biztos úr is mondta, hogy az alapjogi kérdések hangsúlyozásának szempontjait jobban, alaposabban kiemelve. Ilyen volt például, amiben sok probléma volt és több menetben került sor rá, az építészeti törvény kérdéseiről is sokszor adtunk véleményt. De több menetben is tudtunk véleményt adni, többek között a műemlékvédelemmel kapcsolatosan is.

Amit látnunk kellett a mi szempontunkból, az az, hogy van egy nagy hiányossága a jogszabály-előkészítéseknek és a -tervezeteknek, ugyanis a jogalkotó nem egy alkalommal megállapítja, hogy a bevezetni tervezett rendelkezéseknek várhatóan jelentős környezeti hatásai lesznek, ezt megállapítja majd, de nem fejt ki. Tehát ugye, nyilvánvalóan, ha azt megállapítom, hogy lesznek jelentős környezeti hatásai, akkor kellene mondani azt, hogy ezek vajon mik is lennének, és mit szeretnénk tenni az ellen, hogy ezek ne következzenek be, tehát a következtetések levonása elmarad. És nagyon sok esetben azt vesszük észre, hogy ami stratégiai környezeti vizsgálat köteles előterjesztés lenne, ott nem folynak le ezek a stratégiai vizsgálatok, a környezeti vizsgálati dokumentáció nem készül a jogszabálytervezetekhez, márpedig az Alaptörvény P) cikke szempontjából ez a jövő nemzedékek számára kiemelkedően fontos kérdés lenne.

Mellékesen szólva például említettem a műemlékvédelmet, és ez átvezet mindjárt egy másik kérdésre, hogy nagyon jó együttműködésünk van különböző szakmai, tudományos, társadalmi szervezetekkel e téren, és csak, hogy ezt a példát hozzam fel, hogy a műemlékvédelemben az Akadémiának a vonatkozó bizottságával volt egy hosszú és tartós együttműködésünk, ami természetesen továbbra sem fejeződött be. Vagy, hogy egy másik példát hozzak fel, emlékeznek a farkaskilövés történetére, ezzel kapcsolatosan szóba került az, hogy milyen módon vonják be a nemzeti parkokat is az ilyen ügyek vizsgálatába. Ennek kapcsán a legfőbb ügyész úrhoz fordultam, aki, pontosabban a helyettese ki is adott az ügyészség felé egy olyan körlevelet, hogy mire legyenek figyelemmel és mit kell fontosabbnak tekinteni.

Most már tényleg csak pár gondolat. Az Alkotmánybíróság tevékenységét is szorosan figyelemmel kísérjük. Van, amikor meg is keresnek minket amicus curiae beadására. Ez történt a klímátörvény kapcsán, ahol megalapítottuk és leírtuk azt, hogy a klímátörvény léte nagyon fontos, csak hogy az az arányosság, amelyet a feladatok és a terhek megfogalmazásakor tesznek, a jövő nemzedékekre sokkal nagyobb terhet ró, mint a jelen nemzedékekre, és ezt le is írtuk az Alkotmánybíróságnak.

Még egy ügy van, amiben 2018-ban köztársasági elnöki kezdeményezésre, és a mi jelentős amicus-beadványunk hatására az Alkotmánybíróság a vízügyi törvénynek az akkori módosítását, ami a kútúrásokról szólt, azt visszautasította és alkotmányellenesnek nyilvánította, majd tavaly ez ismételtelen elfogadásra került, csak kevés módosítással. Ennek hatására én megfogalmaztam egy alkotmánybírósági előterjesztést, és a biztos úrhoz ezt elküldtem. Ennek az elbírálása még folyamatban van, ez a tavalyi évnek az utolsó részében történt. Merthogy a helyzet nem változott, és az alkotmányossági helyzet sem változott. Ugyanígy még folyamatban van egy alkotmánybírósági ügy, az biztos úr döntésére vár, az avar és kerti hulladékok égetésével kapcsolatosan.

S még egy dolgról szeretnék örömteli tájékoztatást adni a végén, hogy nagyon jelentős nemzetközi, tehát nem azt mondom, hogy olyan nagyon, de komoly nemzetközi figyelem fordul a mi tevékenységünk felé az elmúlt évben is. Gondolom, sokan tudják, hogy az ENSZ ebben az évben ősszel, pont a jövő nemzedékekkel kapcsolatosan egy nagy fórumot szervez, és ennek kapcsán szóba kerül az, hogy nyilatkozatokat fogadnak el a jövő nemzedékek védelmére, sőt még valamilyen ENSZ-biztosi intézménynek a létrehozatala is szóba kerül. Sőt az Európai Unió is tervez

ilyeneket, és ennek az előkészítése során sokszor kerestek meg minket, például az emberi jogok szervezete, vagy van egy együttműködés, a jövő nemzedékes intézményekkel kapcsolatos nemzetközi szervezetben is továbbra is komoly szerepet töltünk be. Nagy örömmel látjuk azt - és ez természetesen majd a jövő évnél lesz a beszámolója -, hogy ebben az évben valószínűleg ebben lesz nemzetközi szinten komoly előrelépés. Köszönöm szépen a lehetőséget, elnök úr.

Kérdések, vélemények

ELNÖK: Köszönjük szépen. Rátérünk a képviselői kérdésekre és hozzászólásokra. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván felszólalni. *(Jelzésre:)* Szabó Szabolcs képviselő úr a szó, tessék parancsolni!

SZABÓ SZABOLCS (Momentum): Köszönöm szépen a szót. Köszönöm a beszámolót mindhármójuknak. Szokás szerint Bándi professzor úrhoz lenne egy stratégiai jellegű kérdésem azokban a témakörökben, amik itt külön alfejezetekben szerepelnek a beszámolóban, a levegőtisztaság-védelem, talajvédelem, vízvédelem.

Az első kérdésem az egyszerűbb, mármint feltenni egyszerűbb, válaszolni nem egyszerű rá, azt aláírom. Külön említi is a professzor úr a beszámolóban, hogy ugye, a kutakra vonatkozóan 2013-ban született meg az a bizonyos új szabályozás, mindannyian végigkövettük képviselőként ennek a turbulens alakulását a hosszú évek alatt, hát ez most valahogy rendeződött, úgy néz ki, hogy a jogalkotó ezt a maga részéről lezárta. Lehet, hogy nem így fogalmaznám meg professzor úr, én úgy értékelem, hogy azért kritikával illeti szakmai szemmel ezt a megoldást, amivel én geográfusként egyébként vízvédelmi szempontból egyet tudok érteni. A konkrét kérdésem ezzel kapcsolatban az lenne, hogy mit tud megfogalmazni a jogalkotónak, hogy hogy kellene akkor mégiscsak azokat az elveket érvényesíteni, amit a beszámolójában is konkrétan taxatíván említ a víz védelme kapcsán, itt a kutak engedélyezése és a működésük szabályozása kapcsán.

A másik kérdésem az ipari beruházások engedélyezésére és működésére vonatkozó jogszabályokat érintené. Folyamatosan tapasztaljuk - ez 2013-ban is így volt -, hogy bizonyos ipari beruházásoknál kimutathatóan történik vagy valamilyen talajkárosodás, legyen az fizikai vagy valamilyen kémiai szennyezés; egyes ipari üzemeknél folyamatosan látjuk azt, hogy mondjuk szerves oldószereket bocsát ki, amit rendszeresen kimutatnak, esetenként még meg is bírságozzák őket, de a tevékenységükre úgy különösebben nincs hatással. Tehát ezt láttuk, nem tudom én, kisebb volumenben a recski bányanyitásnál, ahol minden nagyobb esőnél a legszélső utcát térdig elárasztja a sár, és akkor az ott élők szenvednek hetekig, míg eltakarítják. Vagy ott van mondjuk a gödi gyár, ami kapcsán most már eljutottunk oda, hogy már a környezethasználati engedélyét is felfüggesztette a bíróság, majd nemcsak hogy nem történik semmi a tevékenységének a változása terén, hanem a környezethasználati engedély nélkül pont ugyanúgy működik, mint korábban.

Én nem azt kérem most, hogy ezekre konkrétan reagáljanak, hanem általánosságban, tényleg stratégiai szinten reagáljanak, hogy mit kellene tennie a jogalkotónak ahhoz, hogy ha történik valamilyen kimutatható környezetkárosítás, akkor ennek tényleg olyan következménye legyen, hogy vagy megváltoztatja a tevékenységét az adott ipari tevékenységet végző cég, vagy befejezi, merthogy rákényszerítjük. Tehát mi lehet az, amit ebben változtatni kéne? Mert a mai magyar gyakorlatból úgy tűnik, hogy a milliárdos vagy több száz milliárdos éves árbevételű cégeknek a pármillió forintos büntetés meg se kottyán, meg most már eljutottunk oda, hogy egy környezethasználatiengedély-megvonás sem.

Ez azért is érdekes, és ez különösen az ön szakterületét érinti, mert nagyon sokszor azt tapasztaljuk - ez nem új jelenség, a félreértések elkerülése végett -, professzor úrék szerveztek már egy konferenciát biztosan, ahol erről volt szó - csak azért tudom, mert ott voltan, de biztosan volt több is, és a Greenpeace viszonylag rendszeresen végez ilyen kimutatásokat vagy kutatásokat -, hogy milyen ipari szennyeződések vannak Magyarországon, amiket nem most működő cégek okoztak - azok már régen nem is léteznek, a tulajdonosok is sok esetben már rég meghaltak, utódcég meg nincs -, és ott van valamilyen szennyezés, mondjuk az én választókerületemben a Csepel Művek területén, vagy Soroksáron az Ékes utcában a föld alá elásott mindenféle, hordókban lévő szennyezőanyag. Ami most történik az országban, azzal lehet, hogy majd csak egy-két generációval később fog szembesülni az akkori lakosság, hogy felrobban a háza, mert valami el van ásva a talaj alatt. Vagy hogyha akar valami új beruházást indítani, akkor olyan, nem tudom én, talajcserét kellene végrehajtani, hogy az kivitelezhetetlen, mert annyiba kerülne, tehát ezek generáción átívelő problémák ráadásul, tehát nem is csak arról van szó, hogy ezek aktuálisan most okoznak károkat.

Szóval, összefoglalva, a kicsit bonyolult felvezetés után: ön szerint hogyan lehetne azt jogi szempontból, jogalkotói szempontból kikényszeríteni, hogy ezek az elvek azért a gyakorlatban is érvényesüljenek, és ne csak papíron legyen ez leírva, ami aztán a gyakorlatban mintha nem működne. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Mielőtt a következő felszólalni szándékozónak megadnám a szót, tájékoztatnom kell az alapvető jogok biztosát és helyetteseit, hogy itt az előző felszólaló által több olyan kérdés is felmerült, ami már az idei évre vonatkozik. A jelen napirendi pontunk az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek a 2023. évi beszámolója, tehát annak kapcsán kell választ adni.

Látom, hogy Jámbor András képviselő úr szót kér. Neki nincs jogosultsága felszólalni, ezért kérdezem a tisztelt bizottságot, hogy kíván-e Jámbor András képviselőnek egyszeri hozzászólást biztosítani. Kérem, most szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy 2 igen szavazattal, 8 nem ellenében, tartózkodás nélkül nem adta meg a bizottság a szót.

Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván felszólalni. *(Jelzésre:)* Szabó Timea képviselő asszony, neki jogosultsága van felszólalni. Tessék parancsolni, képviselő asszony.

SZABÓ TIMEA (Párbeszéd): Köszönöm szépen a szót. Egy kicsit zavarban vagyok, mert nem nagyon értem, hogy Jámbor András képviselőtársam miért nem kérdezhet egy ilyen bizottságban, de akkor azt fogjuk játszani most, tisztelt fideszes képviselőtársaim, hogy Jámbor András elmondja nekem a kérdést, én pedig elmondom, jó? Tehát hogyha bohóckodni szeretnének, akkor bohóckodunk egyet! Parancsoljál!

JÁMBOR ANDRÁS (Párbeszéd): Azt szeretném kérdezni ombudsman úrtól, hogy kettőezerhúszon.... *(Zaj a kormányparti képviselők köréből. - Szabó Timea: Ő nekem mondja, és én el fogom mondani....)*

ELNÖK: Képviselő úr, nincs jogosultsága e napirendi pont kapcsán felszólalni! Ezt az ülés előtt kellett volna egymás között rendezniük, képviselő asszony... *(Szabó Timea: De el szeretném mondani....)*. Amennyiben nem tudja megfogalmazni a

kérdését, kérdezem tovább a képviselőtársaimat, hogy ki kíván... (Szabó Timea: *De, bocsánat, én szeretnék...*) Akkor tessék parancsolni, öné a szó. Akkor tegye!

SZABÓ TIMEA (Párbeszéd): Teszem! Szóval 2022-ben ombudsman úr a gyermekek napi étkezését 650 forintról felemelte 1500 forintra. Most elegendőnek tartja-e ezt az összeget a gyermekek ellátására és étkeztetésére? Mert Jámbor András képviselőtársam és mi úgy gondoljuk, hogy ez még mindig nem üti meg azt a szintet, ami a megfelelő táplálkozást biztosítaná a gyermekek számára.

Van további kérdésem is. Beszélt ombudsman úr a gyerekotthonok, illetve intézmények felújításáról is. Azt szeretném kérdezni, hogy miért újítják fel azokat az otthonokat, amik az uniós jogszabályok szerint egyébként már nem létezhetnének a kitagolás miatt, tehát van egy kitagolási kötelezettség, aminek a magyar kormány még mindig nem tett eleget. Tehát nem lehetnek nagy létszámú gyermekintézmények, vagy nem lehetnének, hanem nevelőszülőknél vagy családotthonokban lehetnének a gyermekek. Én értem, hogy eljártsszák, hogy akkor családotthonokat alakítanak ki ezekben a nagy intézményekben. De, hát, az nem családotthon, tehát ugyanazok az intézmények működnek továbbra is.

Ombudsmanhelyettes úrtól, Bándi úrtól szeretném kérdezni... - Először is, én azt köszönöm, hogy azért egy kis önkritika és egy kis, hogy mondjam: rendszerkritika is megfogalmazódott itt a beszámolóban. Szeretném én is megkérdezni - és akkor önök nyilván eldönthetik, hogy válaszolnak vagy nem, mert az idei év meg tavalyi, meg nem tudom, mi, szerintem azért meg lehet tisztelni egy országgyűlési bizottságot azzal, hogy akár idei kérdésre is válaszolnak -, szóval én is azt szeretném megkérdezni, az hogyan fordulhat elő, hogy környezethasználati engedély nélkül működik a Samsung gyár, az akkumulátorgyár, de ami viszont nem idej, az az, hogy az elmúlt években is rendszeresek voltak a környezetszennyezések, és nemcsak a civilek, hanem hivatalos dokumentumok is megerősítették ezt.

Az Átlátszónak köszönhetően kiderült, hogy a gödi gyárból 2 éven keresztül folyamatosan 80 tonnányi rákkeltő és magzatkárosító anyag áramlott a levegőbe. Ez, ugye, nem idej, hanem ez a korábbi évekre vonatkozik. Ez hogy fordulhat elő? És tudjuk, hogy gombamódra szaporodnak ezek a teljesen környezetpusztító akkumulátorgyárak. Ha tényleg csak a gödit nézzük, amikor még a második nem is lépett üzembe, vagy nem lép üzembe, tehát csak az első akkumulátorgyár naponta 27 ezer köbméter vizet használ fel, ami Kecskemét teljes lakosságának az egy napi vízfelhasználása. Tehát 110 ezer ember napi vízfelhasználását fogyasztja el egy ilyen gyár, és akkor még lesz ilyen Mikepércsen, Debrecen mellett meg Gyórszentiván, Tatabánya környékén. Most jelentenek be már a keleti, dél-keleti határra különböző akkumulátorgyárakat. Szóval, ez borzasztó! A legjobb termőföldjeinket adják oda ezeknek. Mert ugye, külföldön is vannak, persze Nyugat-Európában is vannak akkumulátorgyárak, de általában a legterméketlenebb területekre viszik, ahol mást nem lehet csinálni. Olyan területekre viszik, ugye, a skandináv államok is úgy álltak össze közösen megoldani, hogy mondjuk, tenger közelébe, tehát ahol már eleve van vízellátás, ahol eleve hűvösebb a klíma, nem kell annyit hűteni ezeket a gyárakat. Szóval hogy fordulhat elő, hogy egy ilyen helyen, mint a Kárpát-medence, megengedünk ilyen szintű környezetpusztítást, vízhasználatot, levegőpusztítást? Szóval ez pont a jövő generációk életét fogja tönkretenni.

Említette ön, hogy a törvényalkotók a jogszabálytervezetekben nem indokolják meg, vagy nem részletezik, hogy milyen típusú környezetpusztulással vagy -szennyezéssel fog jární egy-egy beruházás. Mi az, amit konkrétan tett a hivatal ezen a területen a jogalkotók felé, hogy ezen változtassanak? Tehát volt-e valami konkrét

kezdemenyezés, hogy akkor kérjük szépen, hogy innentől kezdve egy kicsit részletesebben számoljanak be erről?

Azt is szeretném megkérdezni - ugye, itt esett szó a műemlékvédelemről -, hogy mi a véleményük például a Diósgyőri várak felújításáról. Tehát az, ami most úgy néz ki, mint egy rossz minőségű Disneyland, tehát én azt műemlékvédelemnek nem nevezném, ami ott történt. De félok, hogy egyéb hasonló típusú felújításra vagy műemlékvédelemre is sor kerülhet, amit jobb lenne elkerülni. Köszönöm.

ELNÖK: Kérdezem a tisztelt bizottságot, ki kíván még felszólalni. *(Senki sem jelentkezik.)* Jelentkező nem látok. A vitát lezárom, válaszadásra megadom a szót Kozma Ákos biztos úrnak. Tessék parancsolni!

Válaszok

DR. KOZMA ÁKOS, alapvető jogok biztosa: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Ellentétben az expozémmal igyekszem nagyon rövid lenni, bár akkor is igyekeztem. Két dolgot szeretnék elvi éllel leszögezni. Az egyik, hogy én azt gondolom, hogy nem a képviselők iránti tisztelet, vagy nem a tisztelet kérdése az, hogy miről folyik jelenleg a vita a bizottságban, hanem a bizottság napirendje szerint jelenleg a 2023-as beszámolómat tárgyalja a bizottság. Ugye, elnök úr megjegyzését minden szempontból megerősítve, igyekszünk a válaszainkban meg az expozéunkban is a '23-as év tevékenységéről szólni. Természetesen nem lehet éves keretekbe zárni a működésünket. Nyilván vannak korábbról átnyúló, meg vannak időre is átnyúló történetek. Igyekezni fogunk mindenre úgy válaszolni, hogy a folyamatokat lássák.

A másik elvi megjegyzésem, hogy az alapvető jogok biztosa a törvény szerint vizsgálatokat tart panasz-, illetve hivatalból indított esetekben, és a vizsgálatait során a vizsgálatai eredményeképpen fogalmazza meg a jogi álláspontját. Éppen ezért szeretném előre felhívni mindenkinek a figyelmét, hogy akkor tartom teljes mértékben megalapozottnak a jogi állásfoglalásaink kibocsátását, ha azt megelőzően az adott témában vizsgálatot folytattunk, hiszen nyilván egy vizsgálat végén jutunk azokra a következtetésekre, amelyek alapján egy egzakt, minden szempontból megfelelő és alátámasztott, szakmailag megbízható jogi álláspontot tudunk megfogalmazni.

S ha csak például az akkugyárakról szólnak, nem elvéve nyilván biztoshelyettes úr álláspontját. Az akkumulátorgyárakkal kapcsolatos majd' összes kérdésben tudomásunk szerint jelenleg bírósági eljárások vannak folyamatban. A bírósági eljárásokkal kapcsolatban a törvény kifejezetten megtiltja számunkra az eljárást. Tehát amíg bírósági eljárás van folyamatban, nem tudunk vizsgálatot indítani. Ha pedig nem tudunk vizsgálatot indítani, akkor a vizsgálat végén nyilván nem tudunk jogi álláspontot megfogalmazni. Ettől természetesen független az, hogy van olyan tapasztalat, főleg biztoshelyettes úrnál nyilván az elmúlt évekből, amelynek során vannak olyan meglátásai, jogi észrevételei, amiket megfogalmaz, de felhívom a figyelmet, hogy a vizsgálat végén egzakt jogi állásfoglalás megfogalmazására van lehetőségünk, ha pedig az ügyekben bírósági eljárás van folyamatban, a törvény szerint nem tudunk vizsgálatot tartani.

Szabó Szabolcs képviselő kérdésére nyilván biztoshelyettes úr fog válaszolni. A képviselő asszonynak pedig a föltett két kérdésére először is azt szeretném leszögezni, hogy szerintem ékes bizonyítéka annak, hogy hogyan lehet ügyeket két oldalról tekinteni, és egy-egy tényyszerű kérdést hogyan lehet két oldalról megvilágítani. Én a gyermekétkeztetéssel kapcsolatosan - nyilván nem mi emeltük föl képviselő asszony állításával szemben az étkezési normatívát *(Szabó Timea közbeszól.)*, bár megtehetnénk. Én erre kifejezetten büszke vagyok, és azt gondolom, hogy az, hogy hosszú évek óta az énáltalam aláírt jelentés nyomán 2023-ban a kormány egy

határozatban 1500 forintra emelte a korábban hatszázegynéhány forintos étkezési normát, az szerintem egy nagyon komoly eredmény, és ennek nem a kritikus oldalát tekintem, hanem úgy látom, hogy ez az egyik kézzelfogható eredménye például a tavalyi évi működésünknek és az azt megelőző években folytatott tevékenységünknek, aminek kapcsán egy pozitív döntés született a kormányzat részéről.

Úgyhogy ezt itt is szeretném még egyszer aláhúzni. Én ezt egy pozitív kérdésként látom. Természetesen nem állunk meg, természetesen folyamatosan vizsgáljuk a gyermekintézményeket, ahogyan a múltban, a jelenben és a jövőben is vizsgálni fogjuk, vizsgáljuk az étkezési normatívát is. Vizsgáljuk azt is, hogy ebből ma a piaci árak alakulásával hogyan lehet kijönni. Azonban azt kell mondjam, hogy ez az elmúlt évtizedet tekintve egy nagyon komoly előrelépés volt a 2023-as évben.

A gyermekotthon-felújítási programmal kapcsolatosan pedig el kell keserítsem képviselő asszonyt, az általunk felújított gyermekotthonok egyike sem nagy intézmény. Ha elolvasta volna a képviselő asszony a részletesen kifejtett, e tekintetben leírt beszámolómat, akkor pontosan tudná, hogy ezek lakóotthonok. Mindegyik általunk felújított intézmény lakóotthon, amely minden tekintetben eleget tesz a nemzetközi normáknak. Ez megint egy olyan kérdés, amit lehet innen is tekinteni, meg onnan is tekinteni. Én büszke vagyok arra, hogy 2021 óta most már a 10-et közelíti azoknak a gyermekvédelmi intézményeknek a száma, amelyet az én koordinációmmal, közreműködésemmel - ezt se mi újítottuk föl természetesen, de a büntetés-végrehajtásban lévők jóvátételi munkája keretében, az állami erdészetek anyagi hozzájárulása mellett sikerült olyan állami összefogásban felújítani, amely a részt vevő állami szervek alapfeladatain túlmutató társadalmi célból való összefogást jellemzi. Én azt gondolom, hogy erre is igyekszünk a jövőben is figyelmet fordítani, és én erre is büszke vagyok, hogy a saját kezdeményezésünkre most már közel 10 gyermekvédelmi intézmény újulhatott meg.

Azt gondolom, hogy más olyan részletes kérdés nem merült fel, amire nekem kéne válaszolnom, talán biztoshelyettes urat illeti a szó, és köszönöm szépen a kérdéseket.

ELNÖK: Köszönjük. Kérdezem ombudsmanhelyettes asszonyt, hogy ombudsman úr válaszára tekintettel kíván-e további válaszokat megfogalmazni. *(Jelzésre:)* Nem. Akkor megadom a szót ombudsmanhelyettes úrnak. Tessék parancsolni!

DR. BÁNDI GYULA, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese: Köszönöm szépen. Mivel személyesen kaptam kérdéseket, valamit mindenképpen válaszolni kell rá természetesen, ennek figyelembe vételével, hogy ami a 2023-ashoz kapcsolódik, de valóban vannak dolgok, amelyek hosszabb távúak.

Kezdjük a kutakkal, ugye ez volt az első kérdés. Éppen ezért fordultam biztos úrhoz, kérve, hogy majd ő az Alkotmánybíróság elé vigye az ügyet, mert ugyanazok a problémák vetődtek fel alapjogi szempontból, amelyek 2018-ban. Nem arról van szó, hogy ne lehessen kutakat fúrni, félreértés ne essék. Tehát ezt mindig hangsúlyoztuk, hogy nem erről van szó, hanem az engedély és bejelentés nélküli kútúrásokról, a vízgazdálkodásról, különösképpen a felszín alatti vizek - amelyeket úgy lehet jellemezni, mint a jövő nemzedékek vízkészleteinek egyik forrását - felhasználásáról van szó, és azoknak az ellenőrizhetetlen felhasználásáról van szó, és ezért fogalmaztuk meg ezt tehát a jogalkotó felé is. Amikor a törvénytervezet készült, akkor több rendben még a képviselőknek, a tárgyaló bizottságoknak is leveleket írtam, és személyesen kértem, hogy küldjék szét a képviselőknek, hogy legyenek szívesek megfontolni. Hát ez

nem történt meg, ezért javasoltam az Alkotmánybírósághoz fordulást, tehát erről ennyit.

Az ipari beruházások és egyáltalán a felelősség kérdése, ez egy régebbi történet. 2019-ben adtunk ki egy külön jogalkotásjavaslat-csomagot a környezeti felelősségről, tehát ennek most már öt éve. Akkor sokan szívesen fogadták, mert ezekben benne voltak olyan területek is, hogy az ellenőrzés eredményességének növelése, a biztosítékok, a felelősségbiztosítás kérdése, szóval, ez egy komplex csomag, ami több rendben, több menetben került megtárgyalásra és az akkori kormányzati források is legalábbis pozitívan fogadták. Sajnos ebben a tekintetben nagyon sok olyan kérdés volt, ami arról szólt volna, hogy legyen a hatóságok rendelkezésére bocsátandó olyan összeg, amellyel az azonnali gyors beavatkozásokat meg lehet előlegezni, és nem kell addig várni, amíg a felelősségi eljárások lefolynak. Tehát ez ügyben már évekkal ezelőtt tettünk javaslatokat.

És az is kétségtelen, hogy folyamatosan szorgalmazzuk, vagy én legalábbis szorgalmazom különböző anyagokban a hatósági ellenőrzések és a hatósági beavatkozások aktivitásának fokozását, de ezen felül többet nem tudok tenni, hiszen erre először is nem jöttek panaszok, és nincs ilyen értelemben...- például az akkumulátorgyárakkal kapcsolatosan hozzám ilyen jellegű panaszok nem érkeztek.

Ami még az akkumulátorgyárakat illeti, ez valóban egy nagyobb kérdés, meghaladja azt, amivel mi külön tudnánk foglalkozni. Azonban van egyvalami, amit már elmondtam a külön hozzáfűzött mondandóban, hogy nem készült az akkumulátorstratégiával kapcsolatosan stratégia-hatásvizsgálat. Ez nagyon hiányzik, ennek a hiánya látszik; ez annak idején is szóba került.

Tegyük hozzá, azt, hogy ilyen engedélyek megszülethetnek - engedelemmel, ahogy biztos úr is mondta, hogy vannak személyes dolgok, csak elmondom -, sokszor az adott jogszabályi környezet teszi ezt lehetővé. Például, hogy mondjuk a hatásvizsgálati listáról hiányoznak ezek a fajta akkumulátorgyárak, azokat most teszik fel, ezért nem lehet azt mondani, hogy ezek kötelezően hatásvizsgálat-kötelesek; el kell dönteni, hogy milyen érzékelhető, jelentős környezeti hatása van. Nagyon sok esetben ezek ipari parkokban létesülnek, ahol már eleve ki van véve az adott terület a művelés alól.

Tehát tulajdonképpen a jogszabályi feltételek e tekintetben bizony nem biztos, hogy jók, de ez egy másik kérdés, de nagyon sokszor teljesülnek a jogszabályi feltételek. Ennyit kell erről elmondani. Valóban tudok ezekről a környezetszennyezésekről, problémákról, de ilyen irányú panasz nem érkezett. Valóban folynak viszont bírósági eljárások, és mi ebben az esetben sajnos nem is tudnánk eljárni, ha érkezne is ilyen panasz. De biztos, hogy ezekben azért folyamatosan igyekszem figyelni, és több más fórumon foglalkozunk ezekkel, például az Akadémia Fenntartható Fejlődés Elnöki Bizottsága ülésein is.

A műemlékvédelem kapcsán: arra, hogy a műemlékvédelem fontossága milyen nagy, a tavalyi évben, amikor a magyar építészetéről szóló törvény tervezése folyt, akkor nemegyszer, mint mondtam, az Akadémiával együtt hívtuk fel a figyelmet, hogy erre nagyobb figyelmet és nagyobb önállóságot kellene fordítani.

Ahhoz sajnos, hogy most Diósgyőr meg hasonlók milyenek, nem tudok hozzászólni, lévén hogy nekem az alapjogi szempontokat kell néznom, sajnos, még ha esztétikai szempontból van is véleményem, de azt nem tudom érvényesíteni alapjogi szinten. De van véleményem, az biztos, és legalábbis a műemlékvédelem szempontjainak az erősítését és annak a törvényben megjelenő hiányosságait jeleztük, jeleztem többször a jogalkotás során. Hát, ennyit tudunk tenni. Köszönöm szépen.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönjük szépen. Most határozathozatalra kerül sor. Kérdezem képviselőtársaimat, támogatják-e az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2023. évi tevékenységéről szóló B/7848. számon benyújtott beszámolója elfogadását. Kérem, gombnyomással most szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 8 igen szavazattal, 2 nem szavazat ellenében, tartózkodás nélkül úgy döntött, hogy a beszámolót elfogadását támogatja.

Most a határozati javaslat benyújtásáról kell döntenünk. Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy a bizottság önálló indítványának tervezetét munkatársaim kiosztották önöknek. Megnyitom a javaslat vitáját. Kérdezem, kívánnak-e hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok. A vitát lezárom.

Határozathozatal következik. Kérdezem a tisztelt bizottságot, ki támogatja az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2023. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat benyújtását annak kiosztott szövege szerint. Kérem, most szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 8 igen szavazattal, 2 nem szavazat ellenében, tartózkodás nélkül úgy döntött, hogy a határozati javaslatot a kiosztott tartalommal terjeszti a Ház elé.

Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy a plenáris ülésen az előterjesztői feladatokat személyesen kívánom ellátni. Kérdezem, van-e ez ellen bárkinek kifogása. *(Nincs ilyen jelzés.)* Köszönöm.

Köszönöm biztos úr, helyettes asszony és helyettes úr megjelenését, részvételét az ülésünkön. További szép napot kívánunk önöknek! Ezzel a napirendi pont tárgyalását lezárom, és fél perc technikai szünetet rendelék el. *(Jakab Péter távozik a bizottság üléséről.)*

(Szünet: 11.36 - 11.37)

Az igazságos végrehajtási rendszer és az ehhez kapcsolódó, adósokat segítő, átfogó reformkoncepció megalkotásáról szóló H/7918. számú határozati javaslat

(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

ELNÖK: Folytatjuk munkánkat. Soron következik második napirendi pontunk: az igazságos végrehajtási rendszer és az ehhez kapcsolódó, adósokat segítő, átfogó reformkoncepció megalkotásáról szóló, Jámbor András Imre, Párbeszéd, és képviselőtársai által H/7918. számon benyújtott javaslat tárgysorozatba vételéről való döntés. Tisztelettel köszöntöm ülésünkön Jámbor András Imre képviselő urat és megadom a szót, hogy indítványát szóban is indokolhassa. Tessék parancsolni, képviselő úr.

Jámbor András Imre kiegészítése

JÁMBOR ANDRÁS IMRE előterjesztő (Párbeszéd): Köszönöm szépen a szót. Körülbelül 2,5 éve volt az, hogy az első letartóztatások a Völner-Schadl-ügyben, a végrehajtói maffia ügyében megtörténtek, és azt látjuk, hogy ez alatt a 2,5 év alatt a magyar törvényhozás azokra a problémákra, amik felmerültek, vagy azokra a problémákra, amik korábban egyébként a devizahitel-válság kapcsán felmerültek a végrehajtói kar működésében, semmit nem reagált.

Tehát született itt egy új végrehajtási törvény, ami '22-ben lépett hatályba. Ez a végrehajtási törvény nem reagál arra a helyzetre, ami igazából, lehet azt mondani, az elmúlt 30 év alapján alakult itt ki, hogy vannak az adósok, van az adósság, és nem arra

van ez a törvény, hogy az adósság meg legyen fizetve, nem arra van ez a törvény, hogy a bajbajutottak segítséget kapjanak, hanem arra van itt a törvény igazából, és egyre inkább arra volt az elmúlt 30 évben, hogy profitot termeljenek ezek a különböző végrehajtói szervezetek. Az a kérdés, és szerintem ez a kérdése a teljes végrehajtási rendszernek, hogy a magyar államnak az-e a feladata, hogy privatizáljon egy rendszert és ott profitot termeljenek egy ilyen végrehajtási rendszerben, vagy az, hogy a bajbajutottakat megsegítse és azokat az adósságokat beszedjék, amik keletkeztek.

Az a helyzet, hogy nemcsak az elmúlt 2,5 évben nem csináltak semmit, hiszen az elmúlt 2,5 évben sorra jönnek elő az ügy kapcsán azok a botrányok, azok a történések - most már szerintem 12-edszerre jövök valamilyen formában ilyen javaslattal elő, amióta képviselő vagyok -, amik igényelnék azt, hogy áttekintsük a törvényt és változtatások legyenek.

A miniszterelnök úr háromszor ígérte meg a parlamentben 2022 óta, hogy ha valaki benyújt egy új végrehajtásitörvény-tervezetet, akkor arról minimum vita lesz, és a hibák ki lesznek javítva. Azt látjuk, hogy ez nem történik meg, hiába vannak benyújtva ilyen törvénytervezetek akár egy apró részre vagy a teljes végrehajtási rendszer átfogó vizsgálatára, nem történik az égvilágon semmi, pedig itt 500 ezer emberről van szó, aki ellen ma aktív végrehajtási eljárás van Magyarországon. Ez azért nem egy kicsi szám, és ahogy el szoktam önöknek mondani, most is elmondom, mert pontosan tudom, hogy önökhöz is egyéni képviselőként nagyon sok olyan ember fordul, akit érint ez a rendszer.

Egy olyan rendszerről beszélünk, ahol mondjuk, egy háromgyerekes családnál a fizetés felét elviszi a végrehajtó. Szerintem ez nem egy normális működés, szerintem az adósságlevonások rendszere nem működik jól, hogyha magyar családokat, hogyha embereket olyan helyzetbe sodornak, hogy a hó végén nem tudják befizetni a számlát, hogy nem tudnak a gyereküknek egy iskoláztatást csinálni szeptemberben, hanem hitelt kell felvenniük. S ezek konkrét történetek, konkrét emberek történetei, akik vettek egy telefont, mondjuk, 12 évvel ezelőtt, és ez az adósság utána 12 év alatt szépen felhalmozódott, és most több millió forintot követelnek rajtuk, és vonják le a fizetésük felét. Szerintem, ha ez így történik, akkor nem működnek jól a törvények, és szerintem minket, képviselőket azért választottak be ide, a parlamentbe, hogy ha nem működnek jól a törvények, akkor megjavítsuk őket. Legalábbis én erre tettem annak idején esküt, amikor a parlamentbe kerültem, azt gondolom, hogy önök is, bár javítsanak ki, hogyha tévedek.

Az lenne itt a cél, hogy a végrehajtás rendszerében egy olyan törvény szülessen, úgy alakuljon át a törvény, hogy az a bajba jutott embereket segítse, és az adósság beszedését segítse, és ne azt segítse, hogy különböző profitéhes végrehajtók ebben a rendszerben elkezdjenek gazdagodni. Ugye, itt az van, hogy az elmúlt 30 évben, és főleg a 2008-as gazdasági válságnál, főleg a devizahitel-válság kapcsán ezek a végrehajtói szervezetek nagyon durván megpúposodtak, nagyon-nagyon sok profit érkezett be hozzájuk, és ez a tipikus olyan rendszer, amiben ez a profit utána visszahat a törvénykezésre. Pontosán tudjuk tanúvallomásokból azt, hogy ezt a jelenleg hatályos végrehajtási törvényt - ugye, ezt a Völner-Schadl-ügy tanúvallomásaiból tudjuk - a Völner és a Schadl úr diktálták tollba, akik most egy büntetőeljárás alatt állnak. A kérdés az, hogy - nyilván jogszerűnek jogszerű, de - morális szempontból legális-e egy olyan törvény, amit egyébként a profitszerzésben érdekelt és vád alá helyezett emberek diktáltak tollba tanúvallomások alapján. Hogy ezzel a törvénnyel kell-e valamit kezdeni, ez szerintem egy elég erőteljes kérdés. Nagyon egyszerű változtatásokat lehetne végrehajtani. Erről már beszélhettünk korábban. Azt, hogy mondjuk, legyen egy kereshető adatbázisa a tartozásoknak. Mondjuk, ha valaki az ügyfélkapura fölmege, akkor kattintsa be, és nézze meg, hogy milyen tartozása van. Ez azért fontos, mert

sokszor nagyon régi tartozásokat parkoltatnak a végrehajtók, hogy aztán kamatoztassák, és aztán egy többmilliós tartozás legyen belőle, amiből már egy komolyabb végrehajtást lehet csinálni, akár egy házat, lakást el lehet venni. Ha lenne egy ilyen átlátható adatbázis, az biztos, hogy egyébként, ami elvileg ennek a törvénynek a célja lenne, az adósságok behajtását segítené, hiszen maguk az állampolgárok könnyebben lennének tudatosabbak, könnyebben fizetnék be ezeket a tartozásokat, ha lenne egy ilyen. Akik egy ilyen nehéz helyzetbe kerülnek - nyilván van, aki hibázik, van, aki rossz döntést hoz -, a fél életük, egész életük rá tud menni egy ilyen helyzetben. Szerintem akkor a magyar államnak oda kell állnia, és segítséget kell nyújtania, hogy újra tudja kezdeni az életét. Vagy legalábbis én azt gondolom, hogy a magyar államnak feladata az, hogy ha valaki bajba jut, akár a saját hibájából, akkor adjunk neki egy segítséget, és ne megnézzük, hogy hogyan lesz hajléktalan, ne megnézzük, hogy hogyan veszi el az életét, hogyan lesz alkoholista, hogyan lesz drogfüggő, hanem még ez előtt adjunk egy szociális segítséget, és állítsuk meg azt, hogy a semmibe zuhanjon ez az ember.

Ugyanígy a jogi segítségnyújtás. Önöknek, ha bajba kerülnek, vannak ügyvéd ismerőseik, van pénzüik, tudnak kihez fordulni. Az a helyzet, hogy vidéki kistelepüléseken, de akár Budapest VIII. kerületében is, nincsen meg az a jogtudatosság, mint ami önöknek megvan. A magyar államnak ezt a jogi egyenlőtlenséget ki kéne egyenesítenie. Ebben a törvénytervezetben az szerepel, hogy legyen egy ingyenes lehetőség, amivel ezek az állampolgárok tudnak jogi segítséget kapni, ügyvédi segítséget kapni, akár egy ellenkereset megfogalmazásához. Mi, a VIII. kerületben csinálunk ilyet, egyébként az én képviselői keretem segítségével VIII. kerületi, végrehajtással kapcsolatos és egyéb problémákban adunk segítséget embereknek. Minden héten pénteken 5-10 ember van ott, akinek valami jogi segítségnyújtásra van szüksége. Ez a magyar állam feladata lenne alapvetően, és nem képviselői feladat lenne.

Tömegek vannak ma, akik egy ilyen szolgáltatásra várnának, akiknek nincsen esélyük arra, hogy jogegyenlőségben tisztességes képviselőt kapjanak és tisztességes segítséget kapjanak. Ezt rendbe kéne tenni. S még egyszer mondom, végrehajtási eljárás nem 500 ezer aktív ügy van Magyarországon, hanem 500 ezer ember ellen zajlik végrehajtási eljárás. Ezek a magyar végrehajtói karnak az adatai, ők adták ki ezeket az adatokat. Minden 20. magyar állampolgár. Szorozzuk be a családtagjaikkal, nézzük meg, hogy hány embert érint. Az, hogy önök tizenkétszer leszavazzák ezt a törvénytervezetet, hogy egyáltalán beszéljünk róla egy plenáris ülésen, úgy, hogy a maguk miniszterelnöke ezt megígéri közben, hogy beszélni kell erről, az szerintem egészen elképesztő.

S ott van még az elévülés kérdése, ami egy nagyon érdekes kérdés, mert olyan elévülés nincs a rendszerben, ami ténylegesen iksz idő alatt lezárna ezeket az ügyeket, különböző jogi procedúrákkal folyamatosan újra lehet nyitni az elévülés leteltét, és így vannak olyan ügyek, amikor 10-15 éves tartozások után jól megkamatoztatva jön a végrehajtó, aztán viszi a lakást. Szerintem ez elfogadhatatlan, és nem kéne, hogy idáig eljussunk. Vagy egy objektív elévülést kéne csinálni, vagy a kamatozás megállítását kéne csinálni iksz idő után, mert itt emberek mennek tömegesen tönkre.

Egy esetet említenék itt, egy miskolci esetet, amikor ugyanígy egy 12 éves végrehajtás után elvették a házat egy úrnak, és még maradt tartozása. Még több mint 10 millió forint tartozása maradt, miután kisemmizték. És neki nem nagyon sok lehetősége maradt, és a nagyon rossz döntést választotta, nem kell részleteznem, hogy mi volt ez a rossz döntés. Az a baj, hogy körülbelül két-három havonta van egy ilyen történet, amikor valaki ezt a rossz döntést választja. Tudom, hogy nem figyelnek, de ettől még azt gondolom, hogy nekünk képviselőként az a feladatunk, hogy szolgáljuk

azokat, akik megválasztottak minket, és amikor szolgáljuk azokat, akik megválasztottak minket, akkor arra gondolok, hogy ha van egy ilyen ügy, akkor foglalkozunk vele - s nemcsak hozzám jönnek be, magukhoz is bejönnek ezek a panaszok, magukhoz is bejönnek ezek a problémák -, mert erre esküdtünk föl.

Úgyhogy én azt szeretném kérni önöktől, hogy hallgassanak a miniszterelnök úrra, és engedjék legalább vitára ezt a törvényjavaslatot. Lehet, hogy valamivel nem értenek egyet belőle, lehet, hogy valamivel teljesen nem értenek egyet belőle, de ez az 500 ezer ember és a magyar társadalom megérdemli azt, hogy két és fél évvel a Völner-Schadl-ügy kirobbanása után vitatkozzunk erről a kérdéstről egy plenáris ülésen. És megérdemli azt az 500 ezer ember, és a korábbi emberek, akik az áldozatai lényegében ennek a rosszul működő rendszernek, megérdemlik azt, hogy kapjanak hangot a magyar parlamentben, mert ezért vagyunk ide beszavazva. Úgyhogy én azt kérem, hogy egy kicsit gondolják át, hogy miről szavaznak, és a pártfegyelem mellett gondoljanak a saját választóikra is, és úgy nyomják meg itt a megfelelő gombot, amit gondolnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: A vitát megnyitom. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Jelzésre:)* Szabó Timea képviselő asszonyé a szó. Tessék parancsolni!

Hozzászólás

SZABÓ TIMEA (Párbeszéd): Köszönöm a szót, elnök úr. Természetesen mi támogatjuk ezt a rendkívül fontos törvényjavaslatot. Én csak azt nem értem tényleg, hogy én több mint tíz éve vagyok képviselő, és azóta minden évben feljön ez a téma, de nem egyszer, nem kétszer, nem tízszer, hanem százszor. És önök mindig megígérik, hogy tesznek valamit az ügyben, hogy majd lesznek jogszabályi változások, hogy segítenek ezeken az embereken. Tizennégy éve beszélünk most már 500 ezer ember sorsáról, akik önhibájukon kívül taszítottak a nyomorba.

Mert az, hogy valaki vesz egy telefont, abból nem következhet az, még ha lehet, hogy nem volt meg a teljes fedezete, hogy azt a telefont vásárolja meg, de az biztos, hogy nem érdemli meg senki, hogy 10 év után milliós tartozása legyen egy telefon- vagy egy autóvásárlás után. Vagy az, hogy nem egyszer fordult elő, tévériportban is láttuk, hogy idős asszonyt az autista gyerekével küldtek gyakorlatilag a híd alá, mert el kellett árverezni a házat, mert nem tudta egyedül fizetni a tartozást. Ilyet senki nem érdemel meg. Önök 14 éve ígérik, hogy tesznek ebben valamit. És az, hogy volt igazságügy-miniszterük, Trócsányi László nem az áldozatok mellé állt az ő ügyvédi irodájával, hanem a bankokat képviselte a devizahiteles perben, az azt hiszem, hogy mindent elmond erről a rendszerről.

Önök itt nagyrészt egyéni képviselők, ha jól tudom. Az önök körzetében nincsenek devizakárosultak vagy hitelkárosultak? Önökhöz nem mennek oda emberek - ezt azért nehezen hiszem el! - vidéken, kistelepüléseken, hogy segítsenek? Hogy néznek a választóik szemébe? 14 éve vannak kormányon; 14 éve nem „nem” tudják, hanem nem hajlandók ezt a kérdést rendezni.

És értem, hogy most mindenkinek nagyon fontos telefonozhatnékja van éppen, meg azt, hogy soha nem szólnak hozzá semmihez, soha nincs véleményük semmiről, de azért itt ötszázezer, félmillió emberről beszélünk, akiket az önök segítségével kisémmiz a rendszer. Beteg, idős emberekről, egyedülálló édesanyákról, olyan családokról beszélünk, amelyek tönkremennek, belebetegszenek, szó szerint rákosok lesznek, betegek lesznek a stressztől, és meghalnak emiatt, de minimum a nincstlenségbe jutnak. Ezt nem lehet hagyni! Nem lehet egy ilyen országban élni!

És önöknél van a kormányzás lehetősége. Én értem, hogy mi most jogalkotók vagyunk, de, hát, a jogalkotás többsége is önöknél van. Hát, ha lehet atlétikastadiont

építeni, meg lehet 2 milliárdért mexikói templomokat felújítani, meg a Vajdaságban focicsapatokat támogatni, akkor már ugyan lehet a határon belül élő devizakárosultaknak és hitelkárosultaknak is segíteni, ugye?

Én azt kérem, amit Jámbor András képviselőtársam is megfogalmazott, hogy nem kell ennek a javaslatnak minden szavával egyetérteni, de engedjék, hogy legalább a parlament plenáris ülése megvitathassa ezt a nagyon fontos kérdést. Aztán módosíthatják, kivehetik, ami nem tetszik, vagy módosítják, de legalább beszéljünk erről a nagyon fontos kérdéstről. Ezért én is azt kérem, hogy támogassák a javaslat tárgysorozatba vételi kérelmét. Köszönöm.

Határozathozatal

ELNÖK: További felszólalni szándékozót nem látok, a vitát lezárom. Kérdezem az előterjesztőt, kíván-e válaszolni a vitában elhangzottakra. (*Jámbor András nemet int.*) Nem, köszönöm szépen.

Szavazás következik. Kérdezem a bizottság tagjait, támogatják-e a fenti javaslat tárgysorozatba vételét. Kérem, gombnyomással most szavazzanak! (*Szavazás.*) Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 2 igen szavazattal, 8 nem ellenében, tartózkodás nélkül az indítványt nem vette tárgysorozatba. Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom.

A végrehajtási rendszer törvényességi átvilágítása és a Schadl-Völner-ügy kapcsán felmerült egyéb gyanús cselekmények kivizsgálása céljából felállítandó eseti bizottság létrehozásáról szóló H/7927. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Soron következik harmadik napirendi pontunk, a végrehajtási rendszer törvényességi átvilágítása és a Schadl-Völner-ügy kapcsán felmerült egyéb gyanús cselekmények kivizsgálása céljából felállítandó eseti bizottság létrehozásáról szóló, Jámbor András Imre, Párbeszéd, és képviselőtársai által H/7927. számon benyújtott javaslat tárgysorozatba vételéről való döntés.

Kérdezem képviselő urat, hogy kívánja-e indokolni. (*Jelzésre:*) Igen, tessék parancsolni, öné a szó.

Jámbor András Imre kiegészítése

JÁMBOR ANDRÁS IMRE. előterjesztő (Párbeszéd): Köszönöm szépen a szót. Az a helyzet, hogy ez a Völner-Schadl-ügy, a végrehajtói maffia ügye egy politikai ügy. Ha végignézzük azokat a történéseket, amiket itt az ügy kapcsán láttunk, amik benne vannak a tanúvallomásokban, benne vannak a nyomozati anyagokban, és aztán a vádba nem kerültek be, akkor nagyon durva politikai érintettségeket látunk. És az a kérdés, szerintem ez a kérdése ennek a vizsgálóbizottságnak, hogy azok miért nincsenek kinyomozva az ügyészség által, hogy milyen érintettsége van például az itt ülő kormánypárti képviselőknek ebben a rendszerben, hogy miért szavazták le például az előző javaslatot. És lehet, hogy akkor arra jutunk a végén, hogy nincsen ilyen, de az, hogy önök 2,5 éve nem hajlandóak arra, hogy ebben az egész ügyben bármit is mondjanak, azok mellett a sajtóhírek mellett, amik itt felreppentek, azért elég érdekes szituáció.

Kezdjük is akkor a kurrens témával: ott van a Magyar Péter által kiszivárogtatott hangfelvétel, ahol az igazságügyi miniszter arról beszél, hogy Rogán Antal - az akkori igazságügyi miniszter, nehogy itt Tuzson Bencét valami vád érje -, Varga Judit arról

beszél a hangfelvételen, hogy Rogán Antal emberei belenyúlnak ennek az ügynek az irataiba. És szerintem ez egy politikai kérdés, ezt ki kell vizsgálni.

Alapvetően, ha egyébként megnézi valaki, a vizsgálóbizottság témái mind olyanok, amiket a folyamatban lévő büntetőeljárás nem érint - tehát szeretném, ha ez az érv majd nem hangozna el, mert nem valid érv ezzel kapcsolatban, de visszatérve erre -, ott van az is, hogy például nagyon kíváncsi lennék arra, hogy mit jelent az, de önök is válaszolhatnak rá itt, hogy Polt Péter ebben az esetben nem uralja az ügyészséget. Tehát szerintem ez egy olyan kérdés, amire azért bőven várnánk választ.

De menjünk vissza kicsit távolabbra, például amikor az Igazságügyi Minisztérium dolgozói tanúvallomásban állították azt, hogy felismerik különböző fideszes, volt fideszes képviselők monogramjait, akik belenyúltak a végrehajtói kinevezésekbe. Tehát van itt konkrétan öt ember, akiknek a neve a nyomozati anyagokban - öt fideszes képviselő - benne van név szerint. Szerintem az egy jó kérdés, hogy ennek például utánanézzünk, hiszen hivatalban lévő országgyűlési képviselő neve is benne van ebben az anyagban, és jó lenne tudni azt, hogy vajon igazak-e az Igazságügyi Minisztérium dolgozóinak eskü alatt vallott tanúvallomásai.

Aztán tudjuk azt, hogy van egy lehallgatási felvétel, amin Schadlék arról beszélnek, hogy Schadl György egyik ellenlábasa egy parlamenti képviselőn keresztül eljutott Orbán Viktorhoz, hogy lobbizzon Schadl ellen. Szerintem az egy érdekes kérdés, hogy mi az a rendszer, amin keresztül el lehet jutni Orbán Viktorhoz, hogy például volt-e ellenszolgáltatás azért, hogy valaki eljusson Orbán Viktorhoz lobbizni Schadl-lel szemben. Szerintem ez is egy olyan kérdés, egy olyan politikai kérdés, amire érdemes lenne választ kapni.

Aztán tudjuk azt - ez szintén egy Magyar Péter-állítás, ezt is nézzük meg, hogy mi ennek a valóságalapja -, hogy Varga Judit fel akarta menteni Völner államtitkárt az ügy kapcsán, még az ügy kirobbanása előtt. Szerintem ez is egy olyan kérdés, amit érdemes lenne megnézni.

Aztán tudjuk azt, hogy Völner arról beszélt - már a letartóztatása után készült hangfelvételen -, hogy itt miniszteri székek inoghatnak meg, ha itt tovább mennek például az autólefogalások, a vele szembeni eljárások. Milyen miniszterek székéről beszélt Völner úr? Vagy csak így kamuzott, éppen bement egy ilyet, aztán pont lehallgatták?

Ugyanúgy Schadl arról beszélt, hogy képviselők vannak, akik nagyon rosszul járhatnak, hogyha ellene folyik az eljárás, ugyanígy hangfelvételen. Kik ezek a képviselők? Meg kéne tudni!

Aztán ott van Rogán Antal biznisze, ami „Tóni” fedőnéven van benne a nyomozati anyagokban. Az ügyészség azt mondja, hogy itt nincsen látnivaló, de azért én kíváncsi vagyok, hogy miért hivatkozik valaki arra, hogy neki a „Tóni”, az Ádám el fogja intézni a különböző dolgokat, és hogy ennek az embernek egyébként miért van a Karmelita kolostorba és a Miniszterelnöki Kabinetirodába is szabad bejárása?

És akkor menjünk is tovább! Milyen találkozókat folytatott ott, és kivel beszélt Schadl György, akinek állandó belépője volt erre a két helyre? Miért intézte el és hogyan Rogán Antal kabinetfőnökének az egyetemi előrejutását, vizsgáját? Ez is konkrétan benne van a nyomozati anyagokban, név szerint, és mégse történt semmilyen vádemelés ebben az ügyben; nem gondolta a rendőrség, hogy ebben eljárhat. Mi az a feljegyzés Schadl György noteszében, amiben „Ádám” mellett a Miniszterelnöki Kabinetiroda van, vagy az, amikor az „Ádámnak” kell kocsit vinni, amikor oda van írva, hogy: „a kocsiban 100 k...” Mi lehet az a „100 k”? 100 krumplic? Vagy 100 kiló rizs? Én másra gondolok, de szerintem ez is egy olyan dolog, amit meg kéne beszélni.

És sajnos nagyon hosszan lehetne folytatni a sort a különböző politikai érintettségek kapcsán, de szerintem már ez is elég hosszú volt ahhoz, hogy nyilvánvaló

legyen mindenkinek, hogy itt van egy olyan politikai szála ennek az ügynek, amit ki kell vizsgálni. Csak, hogy érezzük: az egész ügy kerete az, hogy a végrehajtói tisztségekre hogyan neveztek ki embereket, és ebbe hogyan szóltak bele. Azt el tudjuk képzelni egyébként, hogy egyedül egyetlenegy ember, Völner úr volt az, aki tudott erről az Igazságügyi Minisztériumban? Tehát el tudjuk képzelni, hogy Magyarország kormányában senki nem vette észre azt, hogy itt egy bűnszervezet működik? És főleg úgy, már említettük itt, hogy itt helyi emberekről van szó, akiket különböző végrehajtási körzetekre neveznek ki.

Szerintem az egy elég érdekes kérdés, hogy milyen érintettség van ebben, milyen hálózat van e mögött a rendszer mögött, és ez a fő kérdése lenne ennek a vizsgálóbizottságnak. Szerintem ez a nagy kérdés, hogy amikor a végrehajtási törvény teljesen egyértelműen nem az adósságbehajtásra megy, és nem arra megy, hogy a bajba jutott embereken segítsen, hanem arra, hogy cégek profitot termeljenek, majd van egy ilyen politikai érintettségi hálózat, akkor nagyon-nagyon jogosan merül föl az emberekben, hogy itt bizony ez a politikai hálózat részesedik ebből a profitból. És ennek a vizsgálóbizottságnak erre a kérdésre kéne választ adnia, és ha nincs így, akkor tisztázni ezt a helyzetet. De itt két és fél éve ez a helyzet így fennáll. Ezek a kérdések megfogalmazódnak, és szerintem egy tisztességes országban ezeket a kérdéseket nem hagyjuk lógni, hanem megválaszoljuk őket. Ezért kell szerintem egy ilyen vizsgálóbizottságot felállítani. De én annak is örülök egyébként, hogyha, mondjuk a Fideszben indul egy belső vizsgálat, tehát ennyi fideszes érintett mellett a párt vezetőinek azért csak kéne lépnie valamit, vagy egy miniszterelnöknek a kormány kapcsán csak kéne lépnie valamit. Itt egy elég hosszú felsorolás mögött vagyunk, és higgyék el, még tudok mondani konkrét ügyeket.

Tehát azt kérem önöktől, hogy állítsuk fel ezt a vizsgálóbizottságot, nehogy véletlenül az a látszat csapódjon le valakiben, hogy amikről itt beszéltem, azok igazak. És nehogy az a látszat csapódjon le, hogy például azért marad így ez a végrehajtási törvény, merthogy önök vagy az önök főnökei érintettek ebben a rendszerben. Úgyhogy kérem, támogassák a vizsgálóbizottság felállítását.

ELNÖK: A vitát megnyitom. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Jelentkezőt nem látok, a vitát lezárom. Szavazás következik.

Határozathozatal

Kérdezem a bizottság tagjait, támogatják-e a fenti javaslat tárgysorozatba vételét. Kérem, gombnyomással most szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 2 igen szavazattal, 8 nem ellenében, tartózkodás nélkül az indítványt nem vette tárgysorozatba. Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom. Köszönjük képviselő úr részvételét az ülésünkön.

Az Isztambuli Egyezmény ratifikációjáról szóló H/7936. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Soron következik negyedik napirendi pontunk, az isztambuli egyezmény ratifikációjáról szóló, Szabó Tímea - Párbeszéd - és képviselőtársai által H/7936. számon benyújtott javaslat tárgysorozatba vételéről való döntés. Ismét tisztelettel köszöntöm képviselő asszonyt és Tordai Bence frakcióvezető urat is. Kérdezem, hogy az indítványt ki szeretné szóban indokolni. *(Jelzésre:)* Megadom a szót frakcióvezető-helyettes asszonynak. Tessék parancsolni!

Szabó Timea előterjesztése

SZABÓ TIMEA előterjesztő (Párbeszéd): Köszönöm a szót, elnök úr. Én azt gondolom, hogy az előttünk fekvő határozati javaslat senki számára nem új, hiszen az elmúlt 14 évben hétszer nyújtottam be csak én ezt, illetve csatlakoztam hasonló beadványokhoz ugyanebben a témában. A kormány képviselői mind a hétszer ezt lesöpörték az asztalról. Most azonban úgy tűnik, hogy a kormány is észrevette és a kormánypártok is észrevették, hogy probléma van a nők elleni erőszakkal kapcsolatban Magyarországon.

Varga Judit és Magyar Péter házasságával kapcsolatban Bayer Zsolt írta le azt, hogy ők - azaz gondolom, hogy a kormánypártokat értette ez alatt - már több mint tíz éve tudják, hogy ez az alak mit tesz, mit művel a feleségével. Felmerül ilyenkor, azt gondolom, joggal a kérdés, hogy ha a magát családbarátnak nevező Fidesz-kormány 10 éve tud arról, hogy a saját miniszterét otthon bántalmazza a férje, akkor vajon miért nem tett ennek érdekében semmit. De természetesen, ahogy eddig sem, a Párbeszéd-Zöldekkel ezután sem fogunk várni a kormány lépéseire, beadványaira, hanem többek között a fideszes nők vagy a Fidesz-szavazó nők érdekében is, most akkor nyolcadszorra is benyújtjuk az isztambuli egyezmény ratifikációjáról szóló határozati javaslatot.

Miről szól ez a javaslat? Ez arról szól, hogy meg kell védeni a nőket és meg kell védeni a gyerekeket. A Fidesz-kormány egyébként aláírta már ezt az egyezményt, csak azon kevés országok közé - hangsúlyozom, kevés Európa tanácsi országok közé - tartozik, amely még nem ratifikálta ezt az egyezményt. Tehát nyilvánvalóan mi azt gondoljuk, hogy ha aláírni aláírta már ezt a kormány, akkor elvi kifogása nincsen az ebben foglaltakkal szemben. Tehát most azt kérjük, hogy végre ratifikálják is ezt az egyezményt. Ebben az egyezményben, ahogy az előbb elmondtam, a nők és a gyermekek védelme szerepel, hogy zéró tolerancia van mindenféle erőszakkal szemben, amit a nők esetében tapasztalunk. Rengeteg passzus van a megelőzésről, az áldozatvédelemről, az elkövetők felelősségre vonásáról és arról, hogy milyen konkrét intézkedéseket kell tenni ezzel kapcsolatban.

Varga Judit nemrég egy interjúban azt mondta, hogy ő folyamatosan egyeztetett még minisztersége alatt civilekkel az áldozatsegítő központokkal kapcsolatban és egyéb, nők elleni erőszak visszaszorításával foglalkozó témával kapcsolatban, de kiderült, hogy valóban létrejött egy ilyen munkacsoport korábban, de hát itt érdemi munka nem történt. Gyakorlatilag a civileknek minden javaslatát lesöpörték, lesorosozták őket, leginkább legenderezték, illetve, amit a Fidesz-kormány rendszeresen hangoztatott az isztambuli egyezménnyel kapcsolatban, hogy ez valami migránsvédő - vagy nem is tudom, hogy fogalmaztak önök -, valami bevándorláspárti egyezmény.

Most szeretném megelőző csapásként elmondani, hogy ami a menekültekre vonatkozik az isztambuli egyezményben, az csupán annyi, hogy akit már elfogadtak menekültként az adott országban, azt biztosan nem lehet visszaküldeni olyan akár harmadik országba, akár a származási országában, ahol például a nemiszervcsonkítás veszélye fenyegeti. Illetve egy másik passzus is szerepel benne, hogy ha valamilyen okból megszűnne a menekült státusza, mondjuk, egy házaspárnak, de közben a nőt családon belüli erőszak érte, amit a hatóságok tudomásul vettek és elfogadtak itthon, akkor azt a menekült nőt nem lehet visszaküldeni a férjével együtt a származási országba. Tehát ez a két passzus van, ami a menekültekre vonatkozik az isztambuli egyezményben. Ezt csak azért tartottam fontosnak elmondani, mert a propaganda rendszeresen ezzel söpörte le korábban az isztambuli egyezményt, hogy ez valami migránstámogató és bevándorláspárti genderlobbista, liberális, nem tudom, métely.

Én azt gondolom, hogy ha önök valóban fontosnak tartják a nők védelmét, a nők elleni erőszak visszaszorítását, akkor ezt az egyezményt végre Magyarországnak ratifikálnia kell. Nagyon sok az olyan jogszabályi hiányosság is még ebben, amit pótolni kell, és amivel meggyőződésem szerint önök is egyetértenek. Például pontosan tudjuk azt, hogy a távoltartás intézménye nem működik Magyarországon. Egyszerűen olyan a bírói gyakorlat, és az isztambuli egyezmény ezzel is foglalkozik, nemcsak a jogalkotással, hanem hogy lehet a végrehajtást is segíteni. Olyan a bírói gyakorlat, hogy nem nagyon mérlegelik a távoltartást. Sajnos így történhetett meg nemrég az, hogy Tamásiban egy börtönből szabadult férj, ahogy kijött a börtönből, megölte a feleségét annak ellenére, hogy a szabadulása előtt a felesége kérte a bíróságtól a távoltartást. A bíróság nem találta a hatályos jogszabályok alapján megalapozottnak ezt a kérést. A férj a feleség elleni erőszak miatt került egyébként börtönbe, csak szeretném hangsúlyozni. Ennek ellenére nem kapta meg a feleség a távoltartást. Ahogy szabadult a férj, szinte azonnal megölte a feleségét. Én azt gondolom, hogy ezek azok a helyzetek, amiket nekünk jogszabály-módosításokkal is, képzésekkel is kell segítenünk, és az isztambuli egyezmény ratifikációja pontosan erről szól, hogy hogyan lehet a különböző szereplők között - ugyanúgy, mint a gyermekvédelemben -, a jelzőrendszer szereplői közötti együttműködést erősíteni, hogyan lehet az érintett hatóságokat képzésekkel segíteni, és hogy kell olyan jogszabályokat megalkotni, amelyek segítik azt, hogy ne fordulhasson elő nők elleni erőszak ilyen nagy arányban.

Sajnos tudjuk azt, hogy Magyarországon minden ötödik nőt érint valamilyen formában a családon belüli erőszak. Ez egymillió nőt jelent Magyarországon, egymilliót! Én azt gondolom, hogy nem egy elhanyagolható kérdéstről beszélünk, és itt lányokról is beszélünk, gyerekekről is beszélünk, fiatalkorúakról is beszélünk, kiskorúakról is beszélünk. Tehát a nők elleni bántalmazás nemcsak a felnőtt nőket érinti, hanem a gyerekeket is, ami szintén benne van az isztambuli egyezményben.

Tehát én azt gondolom, hogy most, amikor amúgy is rengeteget beszélünk a gyermekvédelemről, és hogy milyen, akár szexuális erőszak, akár - „csak!” - fizikai erőszak vagy lelki erőszak éri a gyerekeket akár a családban, akár máshol, akkor meggyőződésem az, hogy nekünk most kutya kötelességünk ratifikálni ezt az egyezményt, pláne, hogy kiderült, hogy még a kormány soraiban is vannak olyan miniszterek vagy vannak olyan, lehetnek olyan kormánypárti képviselők, akik maguk is a családon belüli erőszak áldozatául esnek.

Úgyhogy én azt gondolom, hogy próbáljunk meg egyszer nem sorosozni és nem ideológiai alapon meghatározni ezt a kérdést, hanem valóban minden egyes bántalmazott nő és gyerek érdekében végre ratifikáljuk az isztambuli egyezményt. Köszönöm.

ELNÖK: Frakcióvezető úr, tessék parancsolni!

TORDAI BENCE (Párbeszéd) előterjesztő: Köszönöm szépen, elnök úr. Csak néhány gondolattal egészíteném ki Szabó Tímea szavait. Fontos, hogy véletlenül se gondolja azt bárki, hogy az isztambuli egyezmény ratifikációjáért való küzdelem kizárólag vagy akár csak elsősorban a nők ügye.

Nagyon dicséretes, hogy elsősorban nőjogi civil szervezetek állnak bele ebbe az ügybe, és szép látni, hogy az elmúlt években frakciókon átívelő, elsősorban női képviselők közötti tevéleges szolidaritás alakult ki ebben az ügyben, de legalább ennyire fontos lenne, hogy mi, férfiak is hozzájáruljunk ehhez a küzdelemhez, és itt most nem is elsősorban az ellenzéki kollegákra gondolok, hiszen mi minden alkalommal megszavaztuk az ezzel kapcsolatos indítványokat, hanem kormánypárti hímnemű képviselőtársaimra nézek, és most már, hogy az egyetlen és utolsó nőnemű

minisztere is távozott a kormánynak és az igazságügyi miniszter is férfi, így most az ő felelőssége különösen kiemelendő.

Én nem hiszem, hogy tétlenül nézhetjük, nézhetik önök, hogy 200 ezer nő él bántalmazó párkapcsolatban; nem hiszem, hogy tétlenül nézhetik, hogy ebben a 200 ezer kapcsolatban legalább ennyi vagy ennél több gyermek is sejthetően súlyos lelki és fizikai sérüléseket, traumákat szenved el. Nem hiszem, hogyha fenn akarják tartani legalább a saját választóik, szimpatizánsaik felé annak a látszatát, hogy bármit tesznek a magyar gyerekekért, a magyar családokért, akkor ezt a kezdeményezést ismét lesöpörhetnék az asztalról.

Úgyhogy kíváncsiak várom, hogy Vejkey elnök úr vagy más kormánypárti képviselőtársaim akár a döntéshozói felelősség, akár a keresztényi szeretet, akár az egyszerű emberi jóérzés nevében mikor és hogyan biztosítják támogatásukról a következő percekben szóban és tettben is ezt az indítványt.

Határozathozatal

ELNÖK: A vitát megnyitom. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok. A vitát lezárom. Szavazás következik.

Kérdezem a bizottság tagjait, támogatják-e a fenti javaslat tárgysorozatba vételét. Kérem, gombnyomással most szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 2 igen szavazattal, 8 nem szavazat ellenében, tartózkodás nélkül az indítványt nem vette tárgysorozatba. Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom. Köszönjük frakcióvezető úr és frakcióvezető-helyettes asszony részvételét.

A kilakoltatási moratórium törvényben előírt határidejének módosításáról szóló H/8281. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Soron következik 5. napirendi pontunk, a kilakoltatási moratórium törvényben előírt határidejének módosításáról szóló, Toroczkai László, Mi Hazánk, és képviselőtársai által H/8281. számon benyújtott javaslat tárgysorozatba vételéről való döntés. Tisztelettel köszöntjük Apáti István képviselőtársunkat benyújtóként. Megadom a szót, hogy szóban is indokolhassa indítványukat, tessék parancsolni!

Dr. Apáti István kiegészítése

DR. APÁTI ISTVÁN előterjesztő (Mi Hazánk): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy előterjesztőként rövid kiegészítést fogalmazhatok meg ehhez a nagyon fontos javaslatához.

Ennek a javaslatnak a benyújtását legalább három, önmagában is nyomatékos és fontos körülmény indokolja. Az egyik a gazdasági válság, amely a devizaalapú hitelezés fedőnevű, törvényesített uzsorabűnözés áldozatainak helyzetét két szempontból tovább súlyosítja: az egyik a szinte világrekorder élelmiszer-infláció, élelmiszerár-emelkedés, a másik pedig az energiaárak 2022 nyarától bekövetkezett, szabad szemmel is jól látható mértékű, jelentős emelkedése. Az élelmiszerár-emelkedés tekintetében nettó hazugság a KSH által kimutatott adatsor. A valóságban a magyar emberek, így az eladósodott emberek által a mindennapi életvitelhez szükséges, rendszeresen vásárolt cikkek esetében inkább szorzószámokban lehetett mérni az élelmiszerár-emelkedést, és ezt még tetézte az energiaárak emelkedése, meg különösen, amikor a földgáz esetében a kedvezményes kvóta fölötti közel 2 euró/köbméterár gyakorlatilag megtorló jellegű.

A másik körülmény az önök legalább 1,5 évtizedes, vagy közel 1,5 évtizedes hanyagsága, nemtörődömsége, a devizaalapú hitelezés megoldatlan problémaköre. A

környező országokban is mindenhol megoldották már. Úgy látszik, hogy önök, jól körülírható okok miatt, abban érdekeltek, hogy tovább véreztessék ki a magyar embereket, hiszen az a probléma, amiért itt ülünk, és amely miatt a javaslatot be kellett nyújtanunk, legalább 80 százalékban a devizaalapú hitelezés károsulti köréhez kapcsolódik.

És a harmadik, talán legsúlyosabb körülmény, az elmúlt évtizedek egyik legsúlyosabb korrupciós botránya: ez a mai ülésen is többször emlegetett Völner-Schadl-botrány, amelyhez kapcsolódik egyébként a Mi Hazánk Mozgalom azon teljesen megalapozott javaslata, ami túl is mutat egyébként a mai bizottsági vita kapcsán ennek a napirendi pontnak a keretein, az az, hogy az állam által az állampolgároknak igazságtalanul és törvénytelenül okozott károk megtérítésére az állam kötelezhető. Ezt rendszertanilag gyakorlatilag a közigazgatási vagy bírói, bírósági hatáskörben okozott károkra vonatkozó szabályokból lehet levezetni. Itt annál súlyosabb a helyzet, hogy az állam egyik magas, vezető beosztású tagja, egy volt miniszterhelyettes, Völner úr nem túl áldásos tevékenységéhez kapcsolódik mindez, ami egyrészt egyre jobban ráégt a kormányzatra, másrészt attól függetlenül, hogy jogerős ítélet, sőt elsőfokú ítélet sem született még az ügyben, jó eséllyel kijelenthető, és ez nem a jóslás tárgyköre, hogy Völner Pál felelőssége meg fog állni jogerősen is.

Abban a pillanatban, ahogy az ehhez kapcsolódó ítélet jogerőre emelkedik, az utolsó puzzledarab is helyreáll ebben a történetben, és akkor válik végleg megalapozottá az, ami a Mi Hazánk Mozgalomnak a meglehetősen széles, tízezres nagyságrendű károsulti kör teljes kártalanítása kapcsán történő követelésében ölt testet.

Annak érdekében, hogy ennek a jogerős ítéletnek a megszületéséig legalább a legrosszabbat, a legsúlyosabbat el tudjuk kerülni, a legrosszabb, a lakóingatlan, a legtöbbször egyetlen vagyontárgyat jelentő lakóingatlan elárverezését és az abból való kilakoltatást meg tudjuk akadályozni, elengedhetetlenül szükséges ennek a javaslatnak a tárgysorozatba vétele, majd az elfogadása is.

Gyakran látunk ilyet a jogrendszerben, hogy az egyik jogághoz kapcsolódó eljárásban a jogerős döntés megszületéséig esetleg felfüggesztik a másik kapcsolódó eljárást vagy a kapcsolódó eljárásokat. Itt gyakorlatilag a végrehajtási eljárásoknak a legsúlyosabb kicsúcsosodására kérünk minimálisan egyfajta moratóriumot. A javaslat abban is újszerű, hogy minimumokat állapít meg egyrészt a határidő tekintetében, tehát legalább 2025. április 30-áig tartja szükségesnek a Mi Hazánk Mozgalom ennek a fajta moratóriumnak a meghosszabbítását. Itt a hangsúly a legalábbon van, tehát természetesen ezt akár határozatlan tartalmúvá is lehetne tenni egy érdemi vita és érdemi jogalkotási folyamat eredményeként. Minimálisan meghatározzuk a szükséges intézkedési kört. Ez, ha úgy tetszik, a hagyományos értelemben vett árverés felfüggesztése, az árverési folyamat leállítása, a lakóingatlanokat érintő folyamatos árverés leállítása, és az esetlegesen, ha már ez megtörtént, akkor az ingatlanból való kiürítésre vonatkozó eljárásnak a megállítása.

Itt a jogrendszer, a pálya, ha úgy tetszik, a végrehajtó maffia javára lejt. Lehet arra hivatkozni, csak nem kellő alappal, hogy különböző jogintézmények védelmet nyújtanának a valóban sokszor jogban járatlan, nagyon rossz anyagiakkal rendelkező adósoknak. Valójában a legtöbb jogintézmény azonban kincs, ami nincs, hiszen nem jelent halasztó hatályt ezekre az előbb említett eljárási cselekményekre. Éppen ezért égető szükség van arra, hogy legalább 2025. április 30-áig az előbb említett körben védelmet biztosítson az Országgyűlés. Amennyiben addig nem születnek meg a kapcsolódó ítéletek, akkor természetesen ezeknek a meghosszabbítása is indokolt.

A jogi okfejtésen túl azonban nyilván politikait is hozzá kell tenni, és őszintén szólva nem értem önöket, hiszen azért borítékolható ennek a szavazásnak is a

végeredménye, hogy miért nem érzik elérkezettnek az időt ahhoz, hogy legalább egy ilyen javaslatot elfogadjanak a Mi Hazánk Mozgalom részéről. Hiszen azt gondolná az ember, vagy az egyszerű jobboldali konzervatív képviselő, hogy önöknek is elemi érdeke, ha már az együttérzés, a lojalitás vagy egyfajta bajtársiasság nem szólal meg örökben a felelősségtudaton túlmenően, hogy ezeknek az embereknek legalább a legrosszabb elkerülésében segítsenek, akkor a jól megfontolt politikai érdek, a szavazatvesztés vagy -veszteség elkerülése az mégiscsak fontos kell hogy legyen. Lehet, hogy még a Rogán-művekben azt mérik, hogy ez nem okozott önöknek érdemi szavazatvesztést, de higgyék el, hogy ami késik, az eljön alapon, ez 2026-ra vagy még hamarabb bekövetkezhet. Tehát már csak ebből a szempontból is próbálnám önöket motiválni. Túl a legfontosabbon egyébként, mert szomorú, ha csak ez az egyedüli motiváció, ez rendkívül szomorú. A lelkiismereti tényező, meg egyébként az emberek igazságba vetett hitének az erősítése vagy a minimum megmentése vagy megtartása is fontos lenne ahhoz, hogy ezt a segítséget megadják nekik, hiszen nem kell ahhoz jogi végzettséggel rendelkezni, magas szintű joggyakorlattal főleg nem, hogy belássuk, hogy amikor bűnben születik és tobzódik egy rendszer, amikor a végrehajtók jelentős része, akik elárverezik az ingatlanokat, kiűzik, kitessekkelik sokszor rendőri erővel az embereket, az emberi méltóság mély megalázásával, olyan végrehajtók, akiknek eleve már a kinevezése is törvénytelen volt. Sokan esküt sem tettek közülük, következésképpen valamennyi általuk végrehajtott végrehajtási cselekmény semmis, teljesen jogtalan és törvénytelen, sőt legtöbbször bűncselekményt valósít meg. A bűncselekménnyel okozott kárt teljes mértékben meg kell téríteni. Ezeket az alapvetéseket is tudjuk. Önök mégis azt próbálják, nem tudok mást mondani, a maffia oldalára állva, a maffia legerősebb eszközévé ismét a törvényt és a törvényhozás eszközeit téve próbálják ezt elhúzni, próbálják ezt elodáztatni. Nem kaptak erre valószínűleg felsőbb utasítást, hogy egy ilyen javaslatot átengedjenek, de úgy gondolom, hogy önálló cselekvési hatáskörrel, meg önálló döntési lehetőséggel, mozgástérrel megáldott képviselőként, többségében valóban egyéni képviselői mandátummal rendelkezve, igencsak szükséges lenne ennek a javaslatnak a támogatása az előbb említett nagyon sok indok alapján. Köszönöm szépen, várom a kérdéseket és az észrevételeket.

ELNÖK: A vitát megnyitom. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Jelzésre:)* Úgy látom, hogy Novák Előd képviselőtársunk kíván felszólalni. A helyzet az, hogy Novák Előd képviselőtársunk nem rendelkezik hozzászólási jogosultsággal, ezért kérdezem a tisztelt bizottságot, kíván-e Novák Előd képviselőnek egyszeri hozzászólást biztosítani. Kérem, most szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 8 egyhangú nem szavazattal, igen szavazat és tartózkodás nélkül nem adta meg az egyszeri hozzászólási jogot.

Határozathozatal

A vitát lezáró szavazás következik. Kérdezem a bizottság tagjait, támogatják-e a fenti javaslat tárgysorozatba vételét. Kérem, gombnyomással most szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 2 igen szavazattal, 8 nem ellenében, tartózkodás nélkül az indítványt nem vette tárgysorozatba. Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom. Köszönjük a képviselők részvételét.

Magyarország Alaptörvényének tizenharmadik módosítása címmel benyújtott T/8176. számú törvényjavaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Soron következik hatodik napirendi pontunk, Magyarország Alaptörvényének tizenharmadik módosítása címmel, Toroczkai László - Mi Hazánk - és képviselőtársai által T/8176. számon benyújtott javaslat tárgysorozatba vételéről való döntés. Tisztelettel köszöntöm Novák Előd képviselőtársunkat, és megadom a szót, hogy indítványukat szóban is indokolhassa. Tessék parancsolni, képviselő úr!

Novák Előd előterjesztése

NOVÁK ELŐD előterjesztő (Mi Hazánk): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Igazságügyi Bizottság! „Valóban cél és szándék a készpénzforgalom visszaszorítása.” E szavakkal ismerte be Tállai András pénzügyminisztériumi államtitkár a kormány szándékait Toroczkai László egyik tavalyi felszólalására válaszul. A Mi Hazánk Mozgalom viszont azt szeretné, hogy a készpénzhasználat legyen alkotmányos jog. Mivel sajnos ebben az ügyben is tiltja az Alaptörvény a népszavazás tartását, petícióval kívántunk nyomást gyakorolni a kormányzatra. Aláírásgyűjtést indítottunk a „mihazank.hu/keszpenz” oldalon online és országszerte a Mi Hazánk Mozgalom standjainál is. Szórolapon is tájékoztattuk az embereket, és szorgalmaztuk a készpénz alkotmányos védelmét. És amint azt már önök is tudják, rengeteg ember támogatta aláírásával is, hogy az ő adózott pénze felett ne vegye át a rendelkezést a kormány.

A bankkártyás fizetés jobban hajlamossá teszi az embereket a túlköltekezésre, megnehezíti a kisvállalkozók életét és még sorolhatnánk hátrányait, és sorolni is fogom most, mert bár idén egyszer már leszavazták ebben a bizottságban, de ismét a készpénzhasználat alkotmányos védelmét kezdeményezte a Mi Hazánk egy Alaptörvény-módosításban, Szlovákia és Ausztria alkotmánymódosítását követve.

Miniszterelnök úr februárban a leszavazást követően, amikor Toroczkai László számon kérte emiatt, akkor azt mondta és el is ismerte, hogy rengeteg ilyen javaslat érkezik a bankszektorból, rengeteg ilyen javaslat érkezik a nemzetközi szervezetektől, ez egy divatos téma ma a világban, hogy iktassuk ki a készpénzhasználatot. Miniszterelnök úr viszonzválaszában reménykeltő módon azt is mondta, hogy „Eddig bíztunk magunkban, mert azt gondoltuk, hogy miután mi a készpénzhasználat mellett vagyunk, ezért nem szükséges jogi védelmet nyújtani azon túl, ami van, mert így is meg tudjuk védeni a most fennálló lehetőséget. De ha önök azt gondolják, hogy ezt érdemes alkotmányos szintre emelni, nem leszünk akadályai ennek.”

Tisztelt Bizottság! Ezért vagyok most bizakodó, és ezért nyújtottuk be ismét a javaslatunkat. Alapvető szabadságjognak tekintjük továbbra is a készpénzes fizetést, ezért az annak betiltását célzó kormányzati és jegybanki lépéseknek gátat szabnánk. Támogatjuk a digitális fizetési lehetőségeket, de csak mint opciót. A pénzhasználat kibertérbe költözése biztonsági és adatvédelmi aggályokat is felvet. Az adathasználat, a pénzügyi csalások, a hackelés terjedése, az emberek fogyasztási szokásainak online nyomon követése, hitelkártya-tranzakciós adatbázisok adásvétele is komoly kockázatot jelent. A készpénz előnye, hogy alkalmazható áramkimaradás, számítógépes támadás vagy egyszerű rendszerhiba esetén, mint amilyen nemrég is volt órákon át szerte az országban.

A folyamat nemzetbiztonsági kérdéseket is felvet, ugyanis egy digitális rendszert könnyebb egy kibertámadással vagy az energiaellátás kilövésével megbénítani, és például egy bankpánik is gyorsabb és pusztítóbb lefolyású lehet a digitális rendszerek miatt. A készpénz már többször felmerült betiltásával úgy tűnik, hogy újabb összeesküvés-elmélet válhat valóra. Jelenleg Kína, az USA és az Európai Központi Bank

foglalkozik leginkább az új világrendnek ezzel a fejlesztésével, a digitális pénzzel. A Covid-diktatúra alatt már tettek komoly lépéseket a totális megfigyelés felé. Most pedig a még szabadságjognak tekinthető készpénzhasználat betiltásával egy gombnyomással elvehetnék a pénzt bárkinek. Kínában rendszeresen fagyasztják be az állam ellenségeinek minősített személyek bankszámláit, sőt Kanadában is 2022 elején zárolt a kormány, bírósági végzés nélkül, több száz olyan bankszámlát, amit a Covid-diktatúra elleni kamionos tüntetések szervezőihez vélték kapcsolni.

Banki visszaélések is tapasztalhatók Magyarországon, politikai diszkrimináció is, például az OTP-vezetés is letiltotta a Mi Hazánk bankszámla-nyitási szerződését. A bíróságon bejegyzett pártunk által hiánytalanul benyújtott és kölcsönösen aláírt bankszámla-nyitási szerződést egy későbbi napon, felsőbb utasításra hivatkozva, utasították vissza. Hát, persze, jó, kétségkívül rendszerellenes párt vagyunk, de azért nem hitelt kértünk, hanem a saját pénzünket vittük volna a bankba, tagdíj- és adománygyűjtésre próbáltunk bankszámlát nyitni.

Nos, egyre elterjedtebb jelenség Magyarországon is, hogy nem lehetséges készpénzben fizetni, ez például árukiadásokra létesített automatáknál, sportrendezvényeken is egyre gyakoribb. Sok helyen például tömegközlekedési jegyet sem lehet már vásárolni készpénzért, így büntetés is várhat a bankkártyával nem rendelkezőkre. Sőt, a Volánbusznál, tudjuk, hogy kifejezetten többet is kell fizetni, ha valaki készpénzzel akar a buszokon jegyet vásárolni.

Az idős embereknek sokszor gondot okoz az online fizetés, és a postabezárásokkal is kényszerítik a bankkártya-használat felé az időseket. Közfelháborodás, számos civil tiltakozás van a készpénz kivezetése miatt. Kérem, hogy ezt is mérlegeljék, például elindult a „fizesskeszpenzzel.hu” oldal, és Szakács Árpád is már többször felhívta a figyelmet, hogy a készpénz az emberi szabadság utolsó bástyája.

Egyes helyeken olyan súlyosan elterjedt a digitális fizetési mód kizárólagossága, hogy a bankkártya nélküli ember már szinte nem tekinthető a társadalom teljes jogú tagjának. Már csak néhány lépésre vagyunk attól, hogy például a kijárási korlátozást ötvözzék a lakóhely néhány kilométeres körzetén túl való fizetési tilalommal, vagy hogy ne vásárolhassunk például akárhova vonatjegyet. Mindezek a veszélyek a készpénz megvédése esetén nem állnak fenn.

Tisztelt Bizottság! A korrupció visszaszorítása is álságos érv, hiszen a készpénz eltörlése legfeljebb a kis- és középvállalkozásokat sújtaná. Az igazi komoly visszaélések nem is forintban, hanem dollárban vagy euróban folyhatnának ezután is, a politikusbűnözők legnagyobb öröme, akár offshore-cégeken keresztül szintén, ahogy a törvényesített formájú gazdasági bűnözésnek is számtalan formáját látjuk közbeszerzési eljárások keretében is.

Szlovákiában már alkotmányba foglalták a készpénzfizetés jogát, és Ausztriában is folyamatban van. Itt az ideje Magyarországon is lépni, elindítani egy folyamatot ma. Az EU-ban rekordnak számító magyar inflációs mutatók miatt sajnos egyre indokoltabb a havi 150 ezer forintos elinflált ingyenes készpénzfelvétel összegének megemelése is. A Mi Hazánk Mozgalom például az átlagjövedelem készpénzben való banki kivételét ingyenes fogyasztói jogként deklarálná egy újabb következő lépésben.

A Mi Hazánk szerint végül az elinflálódott 5 forintosok kivezetése fogadható el, amit egyúttal szorgalmazunk, miután az 5 forintos érme a saját anyagköltségét sem éri meg, sőt színesfémhulladékként kilóra többet ér, mint fizetőeszközként. Az MNB 15 éve vonta be a forgalomból az 1 és 2 forintos érmeiket, akkor ez nemzetgazdasági szinten 3-4 milliárd forintos megtakarítást eredményezett. Az EU-ban rekordnak számító magyar inflációs mutatók miatt sajnos indokolt az 5 forintosok kivezetése is.

Párhuzamosan be kellene látni, hogy az 50 ezer forintos bankjegyek bevezetése is szükséges az elmúlt évek inflációja miatt, hiszen a 20 ezresek 2001-es forgalomba

bocsátásakor a legnagyobb bankjegy annyit ért, mint ma körülbelül 55 ezer forint. Az eltelt 21 évben a forgalomban lévő készpénz legalább megnyolcsorozódott, kicsivel több mint 1000 milliárdról több min 8300 milliárdra, és ez még csak egy 2022-es adat, azóta jött azért a rekordinfláció.

Tisztelt Bizottság! Tehát lehet változtatni. És látom, hogy már nagyon nehezen bírják elviselni ezt a sok-sok igazságot és alapvetést, de tetszettek volna már korábban megszavazni, és akkor nem kellett volna ezt most itt még egyszer végighallgatni. Tessenek legalább most megszavazni, és akkor nem kell néhány hónap múlva ismételten kardot rántanunk ezért.

Ezért kérem a tisztelt bizottság támogatását. Az esetleges módosító javaslatokat nagy nyitottsággal fogjuk fogadni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük, és köszönjük a vicces megjegyzését is előterjesztő úrnak. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy kíván-e valaki felszólalni. (Jelzésre:) Igen, Apáti István képviselőtársunk tanácskozási joggal rendelkező tag. Tessék parancsolni!

Hozzászólás

DR. APÁTI ISTVÁN (Mi Hazánk): Köszönöm szépen a lehetőséget. Röviden, szándékerősítőleg szeretnék hozzászólni és néhány gondolattal kiegészíteni Novák Előd képviselőtársam kiváló felvezetését.

Nos, nem akarom elpoénkodni ezt a fontos napirendi pontot, talán önök is majd évek vagy talán évtizedek múlva fogják megérteni, hogy mekkora súlya és jelentősége van annak a szabálynak, amit szeretnénk lefektetni és Alaptörvénybe foglalni, és milyen fontos védelmi zónát jelenthet mindez. Szeretném idézni korunk egyik legveszélyesebb figurája, Klaus Schwab szavait. Ő szó szerint azt mondta, mivel Belgiumban már hülyítik is....

ELNÖK: Bocsánat, képviselő úr, nem értettük, hogy mit mondott!

DR. APÁTI ISTVÁN (Mi Hazánk): Szeretném idézni korunk egyik legveszélyesebb figurájának, Klaus Schwab úrnak a szavait, amiket Belgiumban és Hollandiában már óriásplakátokon hirdetnek. Ez a nem túl kedves és bizalomgerjesztő úriember azt mondta, hogy: nem lesz semmi, és mégis boldogabb leszel, mint valaha. Megjegyzem, hogy ez nemcsak a készpénzhasználat fenntartását veszélyezteti, hanem a magántulajdon szentségébe is elemi erővel rongyol bele, ugyanis ezek a szélsőségesen baloldali körök a fejükbe vették a magántulajdon megszüntetését, nemcsak egyszerűen a készpénz megszüntetését, hanem a magántulajdon megszüntetését is.

Nem akarom elpoénkodni ezt az egészet, de annak idején Hofi Gézától hallhattuk, hogy az életszínvonal olyan, mint a léghajó: ha akarod, hogy emelkedjen, ki kell belőle dobálni mindent, és amikor már nem lesz semmi, akkor leszel a legmagasabban. Na, most, nem tudom, hogy Klaus Schwab hallgatta-e Hofi Gézát vagy ismeri-e Hofi Géza munkásságát, de amit Hofi viccesnek gondolt vagy viccesen megfogalmazott, azt Klaus Schwab és a rendkívül komoly érdekérvényesítő képességgel rendelkező barátai biztos, hogy komolyan gondolják.

Ezen fogaskerekerek közé be kell tolni a vasrudat, és azt ott is kell tartani, és ennek egyik, de nem egyetlen lépése az a javaslat, amit a Mi Hazánk Mozgalom már nem először próbál keresztülvinni, először itt az Igazságügyi Bizottságon, kérve a tárgysorozatba vételt, majd pedig a végső cél az Alaptörvénybe foglalás, amit miniszterelnök úr, talán nem is egy alkalommal, de már megígért.

Másrészt pedig arra hívnám még fel az önök szíves figyelmét, hogy ami készül a világban, és ami sunyi, alattomos módon az elektronikus fizetőeszközök szélsőséges

mértékű, erőltetett elterjesztése kapcsán folyik, az nem más, mint nemcsak a teljes ellenőrzés megvalósítása, hanem a teljes irányítás is az emberiség fölött. Kínában bizonyos tartományokban már nemcsak egyszerűen szinte kizárólagos elektronikus fizetési lehetőség van, hanem úgynevezett társadalmi kreditrendszert alakítanak ki, és akár rendszerhiba folytán, akár bizonyos szűk döntéshozó körnek nem tetsző, valamiért nem tetsző vagy az érdekeivel ellentétesen cselekvő személyeket nemes egyszerűséggel szinte lekapcsolnak a rendszerről, tehát ha nem fér valaki hozzá mondjuk az elektronikus fizetési lehetőséghez vagy a társadalmikredit-pontjaihoz, akkor nemes egyszerűséggel még W.C-papírt meg ásványvizet sem tud vásárolni a boltokban, tehát szó szerint ellehetetlenítik az embereket.

Éppen ezért létkérdés a készpénzhasználat fenntartása. Azt pedig már külön nem is akarom indokolni, szerintem mindannyian érezzük annak a jelentőségét, hogy amennyiben nem tudjuk megvédeni a készpénzhasználatot és esetleg ezt a csatát elbukjuk, akkor gyakorlatilag a magyar emberek lelkének túlzás nélkül egy újabb részét ölik meg, hiszen az a mozgástér, az a szabadság, jó értelemben vett szabadság, ami a készpénzhasználatban rejlik, mondhatom, hogy a mindennapi magyar szokások és a magyar néplélek szerves részévé vált. Elemi kötelességünk ezt megvédeni. Köszönöm szépen.

Novák Előd reflexiója

ELNÖK: További felszólalni szándékozót nem látok. A vitát lezárom. Kérdezem az előterjesztőt, hogy kíván-e válaszolni a vitában elhangzottakra. (Jelzésre:) Igen, tessék parancsolni, öné a szó.

NOVÁK ELŐD előterjesztő (Mi Hazánk): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Köszönöm szépen Apáti István felelős gondolatait, és arra kérem önöket, hogy hallják meg az idők szavát, ami nem a túltolt modernitás, nem a totális megfigyelés. Sőt, épp mai hír, hogy a most említett Klaus Schwab lemondani kényszerül a Világgazdasági Fórum vezetéséről. Változnak az idők.

És nem véletlenül hoztam ide a már megtörtént szlovákiai és a folyamatban lévő ausztriai alkotmánymódosítást; és több más szövetségesünk, például a német AfD is a zászlajára tűzte a készpénzhasználat alkotmányos védelmét. Németország legnépszerűbb vagy legrosszabb esetben is második legnépszerűbb pártjáról beszélünk. Tehát igen, vegyék figyelembe, hogy ez egy tendencia, hogy erre van igény és politikai akarat is Magyarországon is széles körben, amit alátámaszt a sikeres aláírásgyűjtésünk az ügyben. S bár van egy kis félelmem még arra az esetre is, ha esetleg tárgysorozatba veszik, hiszen ez a bizottság vette tárgysorozatba az országgyűlési választási rendszer arányosabbá tételéről szóló határozati javaslatunkat is, amit aztán zárószavazáson kaszáltak el a plenáris ülésen, tehát hosszú még az út ennek a küzdelemnek a megvívásáig, de első lépés mégiscsak az kellene, hogy legyen, hogy itt most tárgysorozatba veszik ezt a javaslatunkat, és ezáltal, ha még csak választás után is, de előbb-utóbb plenáris ülés elé kerülhet a készpénzhasználat indokolt, szükséges alkotmányos védelme. Köszönöm szépen.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm. Ha jól értettem, akkor képviselő úr továbbra is kéri a tárgysorozatba vételét. Szavazás következik.

Kérdezem a bizottság tagjait, támogatják-e a fenti javaslat tárgysorozatba vételét. Kérem, most szavazzanak! (Szavazás.) Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság egyhangú 8 igen szavazattal, nem szavazat és tartózkodás nélkül az indítványt tárgysorozatba vette. Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom. Köszönjük képviselő úr részvételét a bizottsági ülésünkön.

Egyebek

Rátérünk utolsó napirendi pontunk, az egyebek megtárgyalására. Kérdezem a bizottság tagjaitól, van-e az egyebek között bármilyen javaslatuk, észrevételük. (*Senki sem jelentkezik.*) Nincs.

Az ülés berekesztése

Az ülést berekesztem. Köszönöm mindenkinek a megjelenését. További szép napot kívánok!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 42 perc)

Dr. Vejkey Imre
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Madarász Mária és Horváth Éva Szilvia